

Izbaja vsak dan zjutraj razven
v ponedeljkih in dnevih po
praznikih. Posamezna številka
Din 1.—, lanskoletne 2.—; me-
sečna naročnina Din 20.—, za tu-
jino 30.—. Uredništvo v Ljub-
ljani, Gregorčičeva 23. Telefon
uredništva 30-70, 30-69 in 30-71

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo.
Oglas po tarifi in dogovoru.

Uprava

v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68.
Podružnica v Mariboru, Alek-
sandrova cesta št. 24, tel. 29-60.
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. ček, rač.: Ljubljana 15.621.

Št. 66

Ljubljana, sobota, dne 21. marca 1931

Leto II.

Vrnitev dr. Seipala in notranje homatije

Dunaj, 20. marca. Je že stara navada prelata
dr. Ignacija Seipala izzivati v Avstriji najstrast-
nejši boj med levico in desnico. A ko so homa-
tije na nevarni višini, pobegne z Dunaja, pobeg-
ne celo iz države. Ko se je njegovemu nasledni-
ku posrečilo duhove pomiriti in ustvariti zopet
znosljive razmere, pa eto zopet Seipala na Du-
naju.

Tudi sedanjil državni kancelar dr. Ender je
le prekmalu okusil na svoji koži take Seiplove
metode. Ko je po jesenskih voltvah Avstrija
preživljala kritično dobo, se je prikazal iz male
Predariske dr. Ender kot nekaj angel rešenik.
In v razmeroma kratkem času se je posrečilo
temu treznemu državniku urediti razdrapane
razmere vsaj tako daleč, da je spravi v parla-
mentu lepo pod streho vse državne potrebe ob
sodelovanju vseh strank in se začel pripravljati
za važnejše reforme. Ali iz zatlišja je počila
bomba, dr. Seipel se vrača na Dunaj, in že od
meje je poročal, da se veseli tudi svojega po-
vratka v politično delovanje. Dr. Ender in ostali
dobri Avstrijanci to dobro razumejo: je to vr-
nitev k rovarjenju skrajne desnice krščansko-
socialne stranke, k obnovitvi notranje-politič-
nih homatij in k spletkarjam za fašizem.

Od te perspektive nas sicer loči še precej časa,
kakaj Seipel se bo moral še nekaj časa zdraviti
v Avstriji po ukazih njegovih zdravnikov, toda
že samo bivanje na avstrijskih tleh pomeni za
vlado dr. Endra nevarno komplikacijo. Seiplovi
vplivi bodo od dne do dne intenzivnejši in ne-
varnejši, ali najbolj jih bo čutil sam kancelar
dr. Ender, ki se pripravlja na jako obsežen
delovni program: revizija celotnega socialnega
zakonodajstva, v glavnem podpore nezaposlenim,
bolnišni, starostno in invalidsko zavarovanje,
reorganizacija delavskih zbornic, nove carinske
tarife in še druge naloge parlamenta v bližnji
dobi. Tu bodo nevarnosti, ob katerih bi mogla
pasti tudi najmočnejša vlada. Dr. Enderja ča-
kajo torej velike skrbi in težke preizkušnje in
toliko bolj, ker nezaposlenost in splošna gospo-
darska kriza ne dajejo časa za odlaganje in za
replodne spore med strankami.

Povratak španskega kralja v Madrid

London, 20. marca. AA. Španski kralj je davi
odpotoval v Madrid. Ko je bil v Londonu, je
dnevno posecal svojo bolno taščo princezino
odpotoval v Madrid. Ko je bil v Londonu je
dnevno posecal svojo bolno taščo princezino
Madrid, 20. marca. d. Uradno so poslali v
Pariz dekret, s katerim se vzpostavljajo vse
ustavne garancije. Dekret bo podpisal kralj Al-
fonz na svojem povratku iz Londona.

Kralj Zogu se je vrnil v Albanijo

Bermetke, 20. marca. n. Albanski kralj Zogu,
ki je 8 dni prebil v Benetkah, se je včeraj z
Italijanskim torpedovcem »Quarto« vrnil v Al-
banijo. Pred odhodom je sprejel beneškega pre-
feka in se mu zahvalil za gostoljubje. Naročil
mu je, naj tolaži njegovo zahvalo tudi min-
istrskemu predsedniku Mussoliniju.

Posebna komisija za Malto

London, 20. marca. AA. Predsednik angleške
Lade Macdonald je izjavil v spodnji zbornici,
da odputuje posebna preiskovalna komisija na
Malto 1. aprila, da preišče tamkajšnje razmere.
Komisiji bo načeloval lord Asquith.

Novi boji z Afridi v Indiji

Pešavar, 20. marca. AA. Na severozapadni
indijski meji so izbruhnili veliki nemiri. An-
gleške čete so v hudem boju z močnim in boje-
vitim plemenom Afridov, ki so imeli velike iz-
gube. Na angleški strani so padli 1 angleški in
8 indijski vojaki. Kapetan Darey in več indij-
skih vojakov je bilo ranjenih. Do spopada je
prišlo, ko je angleški izvidniški oddelek napre-
doval proti Afridom. Kljub močnemu ognju iz
trojnih pušk se je Afridom posrečilo zasesti
del postojanke. Pregnali so jih šele s pomočjo
ojačenj in oklopnih avtomobilov. Afridi so imeli
pri tem velike izgube.

Odstranitev nevarne politične krize v Nemčiji

Socialni demokrati omogočili sprejem proračuna vojnega ministra - Strah pred desni-
čarsko diktaturo je rešil položaj - »Nemško delavstvo odklanja položaj italijanskega
delavskega razreda«

Berlin, 20. marca. d. V nemškem držav-
nem zboru je v imenu socialno-demokrat-
ske frakcije poslanec Wels glede obrovov
za oklopni križarki »A« in »B« danes po-
dal izjavo, v kateri je najprvo povdaril,
da je socialna demokracija proti dovolitvi
obrovov za obe oklopni ladji. V nadaljnjem
pa je izjavil: Špekulacija fašističnih nasil-
nih politikov pričakuje od odklonitve
gradbe novih ladij padec Brüningove vla-
de in sestavo fašistične vlade. Na ta način
bi postalo glasovanje o gradbi ladij vele-
politična zadeva. Če bi se posrečilo ti ma-
nevrni, bi prišlo na oblast ljudstvo sovražne
sile, ki so odločene z vsemi, če treba tudi
zločinskimi sredstvi, oropati delovne mno-
žice vseh političnih in socialnih pravice,
ki so jih pridobile z organiziranim razred-
nim bojem dveh generacij. Socialna de-
mokracija, ki je soustvarila republiko in
ustavo in ki hoče, da se Nemčija razvije
v socialno ljudsko državo, ne sme državne
oblasti izročiti fašističnim in terorističnim
sovražnikom demokracije. Če bi socialna

demokracija odklonila zahtevane kredite
za ladje, bi to pomenilo zmagovalni povra-
tek fašistov v državni zbor in potem ne-
oviran dozdevno zakonit pohod k moči in
k fašistični diktaturi. To upanje pa bodo
socialni demokrati prekrizali s tem, da
se vzdrže glasovanja. Ne gre za posamez-
na vprašanja, temveč za to, da se nemško
delavstvo obvaruje pred usodo italijanskega
delavskega razreda. Govornik je kon-
čal svojo izjavo s klicem: Dol s fašizmom,
živela republika!

Po tem govoru je bil najprvo komuni-
stični predlog za nezaupnico državnemu
brambenemu ministru Grönnnerju v po-
imenskem glasovanju z 295 glasovi proti
62 komunističnim glasovom odklonjen. Na-
to je bil proračun državne obrambe v re-
dakciji odbora odobren; hkrati pa so bili
odklonjeni razni komunistični predlogi za
črtanje nekaterih postavk.

Pri mornariškem proračunu je bil v po-
imenskem glasovanju z 290 glasovi proti
62 komunističnim glasovom odklonjen ko-

munistični predlog za črtanje nadomestnih
gradb vojnih ladij, nakar je bil odobren
četrti obrok za oklopno ladjo »A« s 181
glasovi proti 71, pri čemer se je 108 po-
slancev vzdržalo glasovanja. S komunisti
so glasovali tudi nekateri socialni demo-
kratje, med njimi poslanec Ströbel, med-
tem ko so se drugi socialni demokrati
vzdržali glasovanja. Prvi obrok za gradbo
nove oklopne ladje »B« je bil odobren s
381 glasovi proti 72, pri čemer 107 po-
slancev ni glasovalo. Tudi tu so nekateri
socialni demokrati glasovali s komunisti
proti odobritvi tega kredita, drugi so se
vzdržali glasovanja, nekateri pa so sploh
zapustili dvorano. Dalje so bili odklonjeni
nekateri predlogi komunistov za črtanje
kreditov, kar je bil proračun državne
mornarice odobren. Državni zbor je dalje
odobril nekatere prej odložene postavke
proračunov državnega prehranjevalnega
ministrstva, nakar je nadaljeval debato o
proračunu državnega finančnega mini-
strstva.

Podrobnosti o težki letalski nesreči v Italiji

Vojaško letalo se razletelo v zraku in pade v morje - Kako so opazili nesrečo - Trije
najboljši italijanski letalci žrtve katastrole

Rim, 20. marca. v. Včeraj ob 11:45 se
je zgodila na obali Tirenskega morja med
Livornom in Marino di Pisa težka letalska
nesreča, ki je zahtevala življenje treh zna-
nih italijanskih letalcev. Letalo, ki je le-
telo iz Milana proti Rimu, je padlo z ve-
like višine v morje in se pogreznilo.

Tik pred poldnevom so trije toskanski
ribiči iz Marine di Pisa na obali čistili in
popravljali svoje mreže. Nenadoma so za-
čuli silen tresk in hip nato so opazili ka-
ko je padlo iz oblakov nekaj nedolžnih
predmetov. Predmeti, med katerimi so ta-
koj nato opazili tudi moža z razpetim pa-
dalom, so treščili z vso silo v vodo. Ribiči
so se takoj s čolnom odpravili na morje.
Našli so eno krilo letala, nekaj z drugim
krilom padalo, a nobene žive duše.
Eden izmed njih, ki je ostal na kopnem, je
takoj obvestil oblasti o dogodku. Finančni

stražniki in karabinerji so naglo prišli
na mesto nesreče, toda tudi oni niso ni-
česar drugega našli. Popoldne so priiskali
tudi gozdiček ob obali. Letalo se je mo-
ralo še visoko v zraku razleteti na več ko-
sov in nedvomno je kakšen predmet padel
tudi na kopno. In zares so našli v gozdiču
kovčeg, ki je bil last letalskega kapetana
Ceconija. Okrog 200 m dalje so našli tudi
več delov motorja.

Oblasti so o nesreči takoj obvestile le-
talsko ministrstvo v Rimu. Minister Balbo
je ob 17:30 z letalom prispel na lice mesta
in sam prevzel vodstvo preiskave. Dognal
je, da so se ponesrečili letalci Maddalena,
Ceconi in Da Monte. Vsi trije letalci so
se udeležili še pred kratkim poleta iz Ri-
ma v južno Ameriko, Ceconi pa je pred
leti z generalom Nobilejem poletel proti
severnemu tečaju. Maddalena in Ceconi

sta lani postavila nov hitrostni rekord. Iz
Milana so letalci odpotovali proti Rimu, da
se prično pripravljati na novo hitrostno
tekmovalstvo.

Da bi si skrajšali pot, so z letalom zle-
teli preko morja. V bližini Livorna je brz-
kone nastal defekt: ali se je prelomil vi-
jak ali je eksplodiral motor. Letalo se je
raztreščilo na več delov in padlo v morje.
Eden izmed letalcev je še o pravem času
skočil z padalom z letala, toda brzkonje je
moral biti ranjen. Ko je padel v vodo, se
je najbrže še oprostil padalne naprave in
se hotel s plavanjem rešiti, kar pa mu brz-
kone zaradi ran ni uspelo.

V italijanski javnosti je vest o tej ne-
sreči vzbudila veliko razburjenje. Letalo je
bilo izdelek trdke »Fiat« in zgrajeno na
sličen način kakor ono, s katerim sta Mad-
dalena in Ceconi postavila svet. rekord.

Odmevi javnih molitev za Slovence in Hrvate

Komentarji francoskih listov — Apel na rimsko vlado, naj pre-
neha s preganjanji

Pariz, 20. marca. o. Povodom kar-
nerskega molitvenega srečanja v Jugoslaviji
v Juljski Krajini so nekateri francoski li-
sti objavili daljše članke in poročila o te-
žavnem položaju jugoslovanskih manjšin v
Italiji.

Tako je »Quotidien« objavil daljši čla-
nek pod naslovom »Fašizem proti verski
svobodi« izpod peresa Jacquesa Novicea.
Ob koncu članka pravi pisec, da ne sloni
sporazum med Mussolinijem in Vatikanom
na zelo solidni bazi. Nekatere določbe la-
teranskega sporazuma se izrabljajo. To se
opaža posebno pri poglavju o ločitvi za-
kona.

Nadalje navaja Novice preganjanje in
mučenje Jugoslovancev v Italiji. Fašisti so
jim kot nacionalni manjšini odvzeli vse

njihove pravice. Proti njim grešijo z na-
siljem celo takrat, ko molijo v svojih cer-
kvah in v svojem jeziku.

»L'Ere Nouvelle« je prav tako objavil
članek o preganjanju jugoslovanske manj-
šine v Italiji. Ob koncu se vprašuje list,
ali bo nova atmosfera, ki je ustvaril
poslednji pomorski sporazum, blagodejno
vplivala na položaj Jugoslovancev v Italiji
in ali bodo fašisti v Juljski Krajini pre-
nehali preganjanje tamkajšnje jugoslovan-
sko ljudstvo. Treba se je nadejati, pravi
list, da bo rimska vlada spoznala svoje na-
pake in težke posledice, ki izvirajo iz
njih in jih popravila ter opustila politiko
preganjanja narodnih manjšin, ki ni nik-
dar služila miru in vzajemnemu medna-
rodnemu sodelovanju.

Katoliška cerkev proti nemškim desničarjem

Berlin, 20. marca. AA. Med rimsko-katoliško
cerkvi in narodnimi socialisti v Nemčiji se
je zelo poostil spor, ki je nastal zadnje čase.
Berlinski škof, ki so ga narodni socialisti sma-
trali za svojega je izdal pastirski list, kjer odo-
frava stališče svojih tovarišev, ki so izjavili, da
katolikom ni dovoljeno članstvo v tej stranki.
Se bolj senzacionalen je spor, ki je nastal ne-
nadoma med cerkvi in organizacijo Stahlhelm.
Njen voditelj Seldt je ostro napadel cerkev.
Nato je nemški škof v Mainz prepovedal pri-
stašem Stahlhelma vstop v uniformi v cerkev.
Končno je škof dejal, da vse slične organizacije
sejejo razdor med ljudstvom.

Obisk madj. zunanjega ministra v Rimu

Budimpešta, 20. marca. AA. MTI poroča, Ma-
darski minister za zunanje zadeve grof Kar-
dy je odpotoval danes v Rim v spremstvu svet-
nikov zunanjega ministrstva Apera in Mar-
szya. V Rimu bo sodeloval na mednarodni po-
ljedelski konferenci in se seznanil z vodečimi
osebnostmi italijanskega političnega življenja.

Štiristoletnica zavoda »Collège de France«

Pariz, 20. marca. AA. »Le Journal« priobčuje
razgovor s pisateljem Joseph Bedierjem o slo-
vesnostih, ki bodo 18. junija 1931 v proslavo
štiristoletnice, odkar je bil ustanovljen Collège
de France. Zavod je ustanovil Franc I. Slavja
bodo trajala tri dni. Svojo udeležbo so prijavile
vse večje univerze in duhovna središča sveta.

Železniška nesreča v Napolju

Rim, 20. marca. n. Na glavni postaji v Na-
polju je brzovlak trčil v lokomotivo, ki je stala
pri vходу v postajo. Ranjenih je bilo 20 oseb,
od teh 3 železničarji.

Čajanka na našem posla- ništvu v Bruslju

Bruselj, 20. marca. AA. Snoči sta priredili ju-
goslovenski poslanik Milojević in njegova sopro-
ga čajanko v poslaniških prostorih. Prisostvo-
valo ji je 300 povabljenih gostov. Med njimi so
bili 3 člani belgijske vlade, soproga predsedni-
ka belgijske vlade, člani diplomatskega zbora,
francoski in španski veleposlanik, poslaniki Ro-
munije, Češkoslovaške, Anglije, mnogo uglednih
osebnosti belgijske družbe, predsednik kasacij-
skega sodišča, rektor vseučilišča, novinarja, člani
jugoslovanske kolonije in jugoslovanski oficirji,
ki so bili s svojimi uniformami predmet po-
sebne pozornosti. Mnogi belgijski in jugoslovenski
gostje so ostali v razgovoru globoko v noč.

Nevarnost državlanske vojne v Avstraliji

Sydney, 20. marca. AA. Izvršilni odbor delav-
ske stranke je sklenil organizirati bojne od-
delke delavske stranke, ker se boji, da se bodo
politični nasprotniki s silo borili proti predlo-
gom delavske stranke za sanacijo zveznih in
državnih financ. Člani bojnih organizacij bodo
nosili trakove z rdečo zvezdo na belem polju.
Izvršilni odbor delavske stranke izjavlja, da se
bo boril s silo proti sili.

Charlie Chaplin v Benetkah

Benetke, 20. marca. n. Snoči je dospel sem
Charlie Chaplin. Priredili so mu svečan spre-
jem.

Komu v korist

Del dunajskega tiska kar ne more pozabiti nekdanjih Mandlovih časov, ko ni bila nobena izmišljotina tako glupa in nobena kleveta tako perfidna, da se ne bi uporabila proti Srbiji in jugoslovanskemu gibanju. Od potvorjenih Friedjungovih dokumentov, od izmišljotin plačanih agentov pa do znanih raz o večkratnem umoru konzula Prochaska, vse je moralo služiti kleveti proti našemu narodu. Zaman so takrat svarili uvidni avstrijski politiki proti tej klevetniški kampanji, zaman so ugovarjali proti takšnemu načinu borbe avstrijski industriji, ki so morali vsled te podle kampanje zapirati svoje obrate, zaman so bili vsi razlogi pametni in uvidnosti, ker je sovraštvo napravilo avstrijske merodajne kroge slepe, ker so ti hoteli izzvati vojno. In ko so jo izzvali in dosegli razpad Avstro-Ogrske, tedaj so prepozno spoznali vso težko napako, ki so jo zagrešili, tedaj je bilo prekasno vprašanje, komu v prid je bila vsa ta klevetniška kampanja.

S katastrofo za Avstro-Ogrsko se je nehala nekdanja klevetniška kampanja proti našemu narodu, ... boji uspeh tudi ne bo dosegla sedanja kampanja, ki jo vodi del dunajskega tiska in ki se najbrže hoče ponasati s tem, da tudi največja katastrofa še ni bila dovolj velika, da bi ga izučila.

Kajti tudi sedanja kampanja proti naši državi je prav tako glupa in podla, ko vse predvoje. Z glupimi kampanjami pa se še ni dobila nobena bitka, zlasti pa ne na mednarodnem polju. Kaj je torej jedro vse te najhujše kampanje revolucionarnih elementov dunajske javnosti. Na Dunaju žive kot znano hrvatski emigranti Pavlič, Perčec in tovariši, ki žive na Dunaju lepo in udobno, čeprav nič ne zaslužijo. Denarja pa imajo kljub temu čez vrha dosti, ker so v službi neke politične sile, ki jih porablja za boj proti naši državi. Naravnost povedano, žive torej ti ljudje od veleizdajniškega dela proti lastnemu narodu. Med poštenimi ljudmi je običaj, da se z izdajalci lastnega naroda sploh ne občuje, kajti kdor je zatajil lastno kri, ta bo zatajil za denar vsakogar. Za moralno pojmovanje dela dunajskega tiska je na vsak način več ko značilno, da so pa pri njem nalezli na simpatije tudi izdajalci lastnega naroda, je najhujše.

Kot tuji agenti potrebujejo ti odpadniki našega naroda vedno tudi malo reklame, da čim bolj dokažejo svojo potrebo in da prejmejo zato čim več denarja. S to njih reklamo pa je bilo vedno slabše in slabše. Nekoč so govorili, da zastopajo v imenu zatiranih Hrvatov, ko pa jim je dal hrvatski narod krepko po zobeh in na javnem in velikem shodu v Zagrebu obsodil njih veleizdajniško delo ter izjavil, da s takšnimi ljudmi ne more imeti nobene zveze, je padla reklama plačancev v vodo. Čisto pod ničlo pa je padla, ko je vsa Hrvatska z naravnost nepopisnim entuziazmom ob priliki bivanja kraljevske dvojice v Zagrebu manifestirala za Jugoslavijo. Takrat pa je morala tudi neopaženo tujina uvideti, da so ljudje a la Perčec in slično čisto izločeni iz hrvaške sredine.

Ko ni bilo za tuje plačance nobenega političnega argumenta več, so pa si nadeli vlogo preganjanj žrtv. Proti njim se pripravljajo atentati, njih življenje je v nevarnosti, že je policija odkrila tri Jugoslovane, ki so imeli revolverje in še slika Perčeca po vrhu. A vse te priprave atentata se vrše po naročilu Beograda. Bili bi smešni ti očitki, če ne bi bili tako bedasti.

Naravnost na glavo pasti bi morali vsi politiki v Beogradu, da bi delali za mučenike ljudi, od katerih se je ves narod odvračal z gnusom kot od tujih plačancev. Ne, moralno tako nizki ljudje, kot so tuji plačanci, sploh ne morejo biti nobena ovira. Taki ljudje lahko z lažmi prislужijo kakšne solde, na naš zdrav in pošten narod pa ne morejo imeti nobenega upliva. Veleizdajniki lastnega naroda se obsojajo sami.

Ce govore Perčec in tovariši o atentatu, potem je to iz kakšnih reklamnih ozirnov še nekako razumljivo, čeprav treba občasno dati najnost tistega, ki jim naseda. Nesramnost prve vrste pa je, če si upa kateri list ponoviti njih laži in klevete in zlasti še, če si to upa širiti dunajski list proti nam. Kje pa ima še Avstrija sosede, ki bi tako vzgledno vzorno skrbel za dobre prijateljske odnose, kakor Jugoslavija? Kdaj pa je mogel avstrijski tisk navesti le en primer, da ni Jugoslavija vedno vzorno izpolnjevala vsako svojo obveznost in enako vzorno gledala, da se ni nikdar vmešavala v avstrijske notranje razmere! In vendar si dovoljuje del dunajskega tiska tako gorostasno kleveti!

Nehote se moramo vprašati: Komu v ko-

Molitve za Jugoslovane v Italiji na Dunaju

Jugoslovanska in nemška manjšina združeni za borbo proti zatiranju

Dunaj, 19. marca. »Jugoslovan« je bil menda edini list, ki je poročal o znamenitem predavanju patra Adolfa Innerkoflerja, vodje južnotirolskega »Andreas Hofer Bunda« in Ingomarija Verhouza v Berlinu o bridkosti in mukah nemške in slovanske manjšine v Italiji. — Takoj nato se je ustanovilo tam društvo za borbo proti fašističnemu terorju. Posledice se bodo čutile in uverjeni smo, da jih bomo deležni tudi mi Slovenci in Hrvatje.

Isto tako je »Jugoslovan« poročal o predavanju Verhouza v »Slovenskem krožku«. S pričevalno besedo je slikal fašistične strahote nad južnotirolskimi Nemci. Pripomnil je, da se Slovencem in Hrvatim še veliko huje godi. Nad 150 skioptičnih slik je poljasnjevalo predavanje.

Vzorna je nemška propaganda za nemško zemljo in njene krasote. Tudi mi imamo krasnih krajev izven države, v celoti še lepših nego Tirolet. Ali kaj smo doslej storili za propagando? Kje je približno podobna zbirka diaprojektivov za taka predavanja? Bojim se, da imamo ... malo ali nič.

Danes smo imeli skupno sv. mašo v Pavlanski cerkvi na začetku Wiedner Hauptstrasse. Maševal je pater Adolf Innerkofler. Dasi je danes na Dunaju delavnik, tako da so morda skoro vsi naši ljudje zaposleni, je vendar bila cerkev skoro polna. Triolci so izdali posebno vabilo, v katerem stoji med drugim: »Ker sta se združili obe manjšini, Nemci na južnem Tirolskem in Slovani v Primorju, za skupen odpor proti fašističnemu suženstvu — zur gemeinsamen Abwehr der faschistischen Sklaverei — hočemo to skupno delovanje za osvo-

bojenje naših zatiranih bratov tudi javno pokazati.«

Deputacija »Andreas Hoferbunda« in »Tiroler Volksschutz« je prišla z zastavo in v narodnih nošah.

Predno je pater Innerkofler pričel maševati, se je obrnil do občinstva in oznanil, da bodo po maši litanije sv. Jožefa in molitve po intencijah pastirskega pisma jugoslovanskega episkopa ... proti fašističnemu terorju nad slovansko in nemško manjšino. — Pozneje je v molitvah v podobnem smislu označil pomen teh molitev.

Po maši je bila skupina zastopnikov obeh manjšin filmovana in fotografirana.

Navzočni so bili tudi zastopniki češke manjšine kakor tudi razni novinarji.

Upanje je, da bodo zastopniki obeh manjšin zares stalno združeni v borbi za pravico slovanskega in nemškega prebivalstva v Italiji.

»Piccolo« o molitvah za Jugoslovane v Italiji

Trst, 20. marca, n. »Piccolo« poroča o večeršnjih molitvah po vsej Jugoslaviji za preganjane Jugoslovane v Julijski Krajini. Poleg poročila je list objavil oster komentar. Med drugim je dejal: »Nadejali smo se, da bodo še ob času intervenirali in preprečili to ne versko marveč politično manifestacijo, ki je globoko užalila vse italijanske katoličane. Toda to se ni zgodilo. Manifestacije so se izvršile in v nedeljo se bodo nadaljevale. Fašistovski Italije pa to ne moti, ker je močna in se zaveda svojih pravic. Od njenega namena jih nihče ne bo odvrnil.«

bodo posledice takega reševanja razorožitenega vprašanja v nemškem narodu. O vesteh, ki krožijo v inozemstvu o tajnem oboroževanju Nemčije, je govornik dejal, da jim ne verjamejo niti oni, ki jih razširjajo. Smešno je tudi, ako inozemski krogi tolažijo izdatke Nemčije za popravilo svoje mornarice v Vzhodnem morju kot zadržek za razorožitev.

Nemčija in vprašanje razorožitve

Stališče vojnega ministra Groenerja

Berlin, 20. marca, AA. Državni obrambni minister dr. Groener je v razpravi o proračunu svojega resora povzel besedo o vprašanju razorožitve. Govornik je dejal, da hoče načrt razorožitve, kakor je bil predložen na zadnjem zasedanju Društva narodov v Ženevi, zaslepi javnost o oboroževanju in nesorazmernu vojaških sil med evropskimi državami. Inozemstvo si ne bi smelo delati iluzij o tem, kakšne

Madjarska bi hotela vodilno vlogo v Podonavju

Čuden govor grofa Bethlena — Vprašanje madjarskega posojila

Budimpešta, 20. marca, n. Ministrski predsednik grof Bethlen je imel včeraj govor, v katerem je navedel kot svojo največjo uslugo to, da se je Madjarska otrešla zunanje-politične izolacije. Madjarska, je dejal, ni več osamljena v Društvu narodov in bo sedaj lahko s toliko večjim elanom pričela skrbeti za sanacijo svojih gospodarskih razmer. Te razmere se dajo ozdraviti le z mednarodnimi sredstvi. Madjarska bo odselej sklepala trgovinske pogodbe z industrijskimi državami, ki bodo kupovale madjarske poljedelske pridelke. Madjarska mora doseči vodilno vlogo v Podonavju in uresničiti svoje nacionalne ideje. Madjarski narod se ne sme

hraniti le s kruhom, marveč tudi z idejami in v prvi vrsti z madjarsko državno idejo.

V Budimpešto se je vrnil generalni ravnatelj madjarske Splošne kreditne banke Tivor Szitovskij. Bival je več tednov v Londonu in se tam pogajal s finančnimi krogi za posojilo, ki ga namerava najeti Madjarska. Danes je Szitovskij posevil Bethlena in mu poročal o svojem londonskem delu. Rekel je, da bodo v Londonu v kratkem emitirali nekaj državnih posojil, med drugimi tudi poljsko. Poljaki so dobili posojilo pod zelo ugodnimi pogoji. Nedvomno bo dobila tudi Madjarska tako posojilo in bržkone še pred koncem tega leta.

Proslava godu maršala Pilsudskega v Beogradu

Beograd, 20. marca, l. V poljsko-jugoslovanski ligi so snoči na svečan način praznovali god maršala Josipa Pilsudskega. Proslave so se udeležili poleg članov lige tudi poljski poslanik Babinski in češko-slovaški poslanik Fliedder s soprogama ter mnogo Beograđanov. Predsednik dr. Arandjelović je imel kratak nagovor, poslanik Babinski je pozdravil vse prisotne, general Kalafatović pa je predaval o Pilsudskem, njegovem dosedanjem življenju in delu.

Regionalna pogodba med Avstrijo in Nemčijo

Dunaj, 20. marca, d. V glavnem odboru Narodnega sveta je poročal danes podkancler dr. Schober o dunajskem posetu nemškega zunanjega ministra dr. Curtiusa. Poročilo je sledila debata. V zvezi s tem poročila večerna »Neue Freie Presse«: V bližnjih dneh bo sklenjena med Nemčijo in Avstrijo prva regionalna pogodba, s pridržkom, da pristanejo nanjo tiste države, ki uživajo največjo ugodnost. Pristop bo ostal odprt vsem državam. V torku ha najbrže pogodba že uradno objavljena.

rist naj služijo te klevete? Kaj je cilj te infamne obrekovalne kampanje? Ali so mar zopet ustali duhovi iz Mandlovih časov? Ali se nekaterim hoče, da bi zopet sejali ono sovraštvo ko nekdanj? Ali jim je na poti mir in bi ga hoteli zopet porušiti, ko nekdanj? Komu v korist so torej te klevete?

Da ne Avstriji in njenemu prebivalstvu, je jasno, kakor je tudi jasno, da na lažeh in bedarijah zgrajene klevete ne morejo klubovati jugoslovanskemu narodu, ki je znan po svoji miroljubnosti in ki je po svoji enotnosti tudi dovolj močan, da zaščiti svoje interese. Komu v korist so torej vse te klevete?

Imenovanja v diplomatski službi

Beograd, 20. marca, AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja sta imenovana:

Dr. Milan Milojević, opolnomočeni minister in izredni poslanik 1-I pri kraljevskem poslanstvu v Bruslju za izrednega poslanika in opolnomočenega ministra v isti skupini in kategoriji pri poslanstvu v Bernu.

Petar Pešić, izredni poslanik in opolnomočeni minister na razpoloženju, za izrednega poslanika in opolnomočenega ministra iste skupine in kategorije pri poslanstvu v Bruslju.

Beograd, 20. marca, AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je bil imenovan za stalnega delegata pri Društvu narodov v Ženevi dr. Ilija Šumenković, izredni poslanik in opolnomočeni minister kraljevskega poslanstva v Bernu v 1-I.

Beograd, 20. marca, AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je postavljen za tajnika v 6-I pri kraljevskem poslanstvu v Bukarešti Nikola Nadić, tajnik iste skupine in kategorije v zunanjem ministrstvu.

Izmenjava ratifikacij konvencij med Jugoslavijo in Avstrijo

Beograd, 20. marca, AA. Opolnomočeni minister kraljevine Jugoslavije na Dunaju, dr. Grga Andjelković, je izvršil dne 17. t. m. z avstrijskim ministrom za zunanje zadeve izmenjavo ratifikacijskih dokumentov tehle konvencij, sklenjenih v cilju saintgermainске pogodbe o miru med kraljevino Jugoslavijo in avstrijsko republiko:

1. O zavarovanju rudarjev v primeru nesreč, sklenjenih in podpisanih 18. junija 1924 na Dunaju;
2. O bolniških blagajnah na podlagi pravilnika prejšnjih k. r. državnih železnic in njihovih zdravstvenih fondov, sklenjenih in podpisanih na Dunaju 18. junija 1924.
3. O zavodu za zavarovanje za primer nesreče za bivšo štajersko in Koroško v Gradcu, sklenjenih in podpisanih 27. septembra 1924.
4. O prejšnji bolniški blagajni za uslužbenice in delavce bivše južne železnice, sklenjenih in podpisanih na Dunaju 27. septembra 1924.
5. O zavodu za zavarovanje za primer nezgode uradnega fizikata avstrijskih državnih železnic, o čemur je bila sklenjena in podpisana pogodba na Dunaju 29. maja 1924.
6. O penzijskem skladu zveze avstrijskih lokalnih železnic ozkega tira, o čemer je bila sklenjena podpisana pogodba na Dunaju 18. junija 1924.

Resolucija zastopnikov lesne industrije

Beograd, 20. marca, AA. Predstavnik lesne industrije, ki so prisostvovali anketi v ministrstvu za gozdove in rudnike 2. in 3. marca t. l. so izrekli danes ministru za gozdove in rudnike ing. Sernecu resolucijo, v kateri so stavili svoje predloge za rešitev krize v gozdni in lesni industriji. (Resolucijo, ki je precej obširna, bomo objavili v gospodarskem delu lista. Op. ur.).

Volitve v rudarskih in topilniških podjetjih

Beograd, 20. marca, AA. Minister za gozdove in rudnike je na osnovi čl. 3 točke 12 zakona o vrhovni državni upravi v soglasju s predsednikom ministrskega sveta in ministra za sovjajno politiko in narodno zdravje sklenil, da se vršijo volitve v vseh rudarskih in topilniških podjetjih, ki so pod nadzorstvom ministra za gozdove in rudnike. Volitve se vršijo med osebam, zaposlenimi v teh podjetjih po navodilih za volitve za rudarske nameščenice - poverjenike v toku marca in aprila t. l. V kolikor ne pride do sporazuma med rudarji in nameščenici na eni in delodajalci na drugi strani, se vršijo volitve po od. 8. do 11 omenjenih navodil. Mandati poverjenikov in njihovih namestnikov, katerih rok izteče koncem decembra 1930, prenehajo veljati. Od tega sklepa so izvzeta rudarska podjetja, ki delujejo na zadržni osnovi po zakonu iz leta 1896.

Silen potres v grški Macedoniji

Atene, 20. marca, AA. V Severni Macedoniji so zabeležili danes silen potres, ki je popolnoma porušil vasi Famu in Gumenica. Podrobnosti o katastrofi še ni.

Včerašnje stanje vod po naših rekah

Beograd, 20. marca, AA. Hidrometrično poročilo hidrološkega oddelka ministrstva za gradnjo o vodnem stanju naših glavnih rek dne 20. marca:

Dunav od mesta Passau do Bratislave narašča, od Bezdna do Novega Sada pada, v nadaljnjem toku narašča; od Bezdna do Novega Sada kaže vodomer 232 do 370 cm pod maksimalno višino, pri Zemunu 161 cm izpod maksimalne.

Sava na vsem toku do Osjeka stagnira, pri Osjeku pada.

Tisa pri Zenti narašča, pri Titlu stagnira.

Sava od Zagreba do Jasenovca pada, pri Brodu stagnira, od Sance do Sabea pada, pri Beogradu nekoliko narašča; vodomer kaže pri Jasenovcu 40, pri Brodu 42, pri Petrovcu 38 pod maksimumom.

Nova Gradiska, 20. marca, k. Kakor se je zvedelo, Sava ne raste več, prav tako tudi ne Una, edino Vrbas še narašča. V prav težavnem stanju je vas Davor. Sava je preplavljala obeh straneh ozemlje od Jasenovca do Davora v dolžini od 8-10 km. Voda stoji tam in ne odteka. Večje škode ni.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 20. marca, d. Večerna vremenska napoved meteorološkega zavoda za jutri: V južnih Alpah bo morebiti še dež in poslabšanje vremena. Na vzhodnem robu Alp bo skrajša še oblačno, kasneje pa se bo ozračje splošno ogrelo.

Izid nadomestnih volitev v Angliji

London, 20. marca, AA. Pri nadomestnih volitvah v spodnjo zbornico v St. Georgesu v Westminsteru je bil izvoljen konservativni kandidat Arthur Duff Cooper s 17.242 glasovi. Neodvisni konservativni kandidat sir Ernest Peter je dobil 11.532 glasov.

Novi upori sovjetskih uradnikov

Moskva, 20. marca, AA. Družba Amtorg, ki zastopa trgovinske interese Sovjetske Rusije v Združenih državah, je odpustila štiri uradnike, ker se niso hoteli vrniti v Rusijo, da položijo ob račun o svojem delovanju. Uradniki so izjavili, da se nečejo vrniti v Moskvo, češ da bi jih tamkaj brez sodnijske preiskave in razprave postrelili.

Velika železniška nesreča v Franciji

Pariz, 20. marca, AA. V bližini Etampe a se je zgodila snoči velika železniška nesreča. Zginilo smrtnih žrtv se je povišalo na 11, ker so umrli v bolnici 3 ranjenci. Nesrečo je zakrivil uradnik postaje, ker je napačno prestavil kretinico. Pri tem se je prevrnilo več železniških voz in zadelo ob vlak, ki je stal na sosednem tiru.

Vagoni za vožnjo s 120 km na uro

Berlin, 20. marca, AA. Na progi Berlin—Magdeburg so bile poskusne vožnje z novimi železniškimi vozovi, ki omogočijo hitrost vožnje do 120 km na uro, ne da bi pri tem trpela varnost prometa. V gradnji je kakih tisoč voz te oblike. Postopoma bodo vsi brzovlaki sestavljeni s temi vozovi.

Zračni avtobusi

Berlin, 20. marca, AA. V kratkem bodo med Koelnom in Frankfurtom upeljani zračni avtobusi. Leteli bodo vsako uro in bodo lahko prenašali 12 oseb.

Poleti bo uveden zračni promet med Berlinom in Sanghajem. Potovanje bo trajalo 5 dni.

Demokracija uprave

(Nastopno predavanje univ. doc. dr. J. Jurkoviča.)

Pojem »demokracija uprave« je razumljiv samo historično. Da se namreč lahko govori o upravi in torej tudi o demokraciji uprave, predpostavlja to ločitev oblasti. Gotovo je tudi prej obstajala neka uprava, da pa ta uprava ni identična z današnjo, sledi iz tega, da je mogoča danes samo formalno-organizatorična definicija uprave, materialno-funkcijska pa samo v negativnem smislu, kot tisto državno delovanje, ki ni niti zakonodajna niti sodstvo. Iz tega se vidi, da je današnji pojem uprave nerazdružno zvezan z ločitvijo oblasti. Ločitev oblasti pa ne more biti postulat demokracije, ideologije. Kajti bistvo demokracije je identiteta med tistimi, ki vladajo, in tistimi, ki so vladani; to pa izključuje zahtevo po ločitvi oblasti. Ločitev oblasti je postulat liberalne ideologije, ki ji ni šlo za to, da dobi državo v svoje roke, ampak, da štiti posameznika pred državno upravo. Demokracija nasprotuje pa je šla za to, da zavladajo, in ker vladajo v demokraciji vsi, je teoretično težko možno govoriti tukaj o zaščiti posameznikov.

Demokracija ideologija pa je nastala približno istočasno z liberalno, torej v času absolutne monarhije, zato bi bilo razumljivo, če bi bila prevzela institute, ki jih je zahteval liberalizem v varstvo posameznika. To se je tudi zgodilo. Zato vidimo, da je v največji in najstarejši demokraciji, to je v Zedinjenih državah ameriških, najstrožje izvedena ločitev oblasti. In francoska ustava iz leta 1791, določa v svoji deklaraciji človeških in državljanskih pravic: »Nobena družba, v kateri ni zagotovljena garancija pravic in izvedena ločitev oblasti, nima ustave«. V tem oziru je zmagala ideologija Montesquieuja, ki je imela močno oporo v praktični uvidevnosti, da je namreč v velikih državah nemogoče, da bi izvrševal narod vse funkcije, kakor si je to zamisljal Rousseau po vzgledu nekaterih švicarskih kantonov.

Vendar je ostala v francoskem pojmovanju ideja demokracije vsaj v principu ohranjena. Ta ideja se izraža v tem, da je zakonodajna oblast najvišja in da je v njej izražena suverenost naroda. To dobro povdarja Duguit, ko pravi: »Izjavljam, da so te tri oblasti enake in neodvisne, in podreje zakonodajni oblasti upravno in sodno«. S tem je prišla zakonodajna oblast do svoje preponderantne pozicije. To nakele so povzelo potem skoro vse evropske kontinentalne države.

S tem bi bile zahteve demokracije uresničene v trenutku, ko dobi narod zakonodajo v svoje roke. Kajti upravna in sodna oblast, oziroma kompetenca sta po tej ideologiji čisto odvisni od zakonodajne. Da je postavila demokracija tudi zahtevo po demokraciji uprave, zato sta bila dva, časovno distanta razloga. Prvi, liberalni, pri katerem demokracizacija uprave ni pomenila v resnici demokracizacije, ampak odvisnost uprave: kajti ta zahteva po demokracizaciji uprave se je stavljal že v časih, ko je bila upravna oblast, tudi v konstitucionalni monarhiji, vsaj tako močna kot zakonodajna. Drugi razlog je bil demokracičen: hotelo se je zagotoviti narodu tudi udeležbo v upravi. Uprava, ki se je zdela nekaj tujega, naj bi postala izraz naroda, kakor je zakonodajna. V tem smislu je napisal Jéze v svojem upravnem pravu I. 1913: »110 let je že preteklo, odkar so v Franciji pretekli, in še sedaj se ni ta Napoleonova tvorba spremenila niti za malenkost. V resnici je čudno, da drži demokracična republika mehanski, ki je bil ustvarjen samo kot orodje diktature«.

S tem kompromisom demokracično-liberalne ideologije je demokracija zmagovala in se pri tem ni spraševala, ali so vsa panoge državnega delovanja enako dostopne demokracizaciji, ali se ogroža morda demokracizacija ene panoge demokracizacijo druge. In ko je ob koncu svetovne vojne dobila demokracija vso državno oblast v svoje roke, ni smelo biti več vprašanje, ali naj se uprava sploh demokracizira, vprašanje je bilo samo tehnično: kako naj se demokracizacija izvede.

Če vprašamo, kaj je bistvo demokracizacije uprave, se v splošnem navaja sledeče: upravo naj izvršujejo ljudje, ki jim narod zaupa. Zaupanje pa mora priti do izraza. To je mogoče samo potom volitev. Zato zahteva demokracizacija uprave, da voli narod svoje upravnike. Še bolj demokracičen je način, da jih volj iz svoje srede, tako, da lahko postane upravnik vsak, in pa da odločajo ti upravniki v kolegijih, kajti čim močnejši je številčno organ, tembolj

se približuje demokracičnemu idealu identitete. Odtod tudi zahteva po samoupravah, kjer so člani voljeni od naroda in odločajo v kolegijih.

Kakor se vidi iz teh navedb, so zahteve po demokracizaciji uprave same po sebi demokra-

tične, ker imajo tendenco za zblizanje med tistimi, ki vladajo in tistimi, ki so vladani, četudi se seveda ne da govoriti o kakem približanju identitete.

Sedaj gre zato, koliko so te zahteve izvršljive. (Dalje prihodujič.)

V molitvi za brate

Vse cerkve prenapolnjene — Ves narod sledil pozivu episkopata

Ljubljana, 20. marca.

Včeraj dopoldne so se vršile v vseh ljubljanskih cerkvah molitve za versko svobodo naših rojakov v Julijski Krajini. Najbolj obiskana je bila stolnica. Pred pontifikalno mašo je imel lep nagovor, v katerem je pojasnil škofovsko poslanico in namen pobožnosti, arhidijakon, stolni kanonik in župnik g. dr. Tomaž Klinar. Cerkevne obrede je opravil prelat g. dr. Nadrah ob asistenci številne duhovščine. Med mašo je prepeval cerkveni zbor pod vodstvom vikarja g. Premrla.

Molitve ob veliki udeležbi prebivalstva se je vršila tudi v frančiškanski cerkvi. Med mašo so izvajali godbeniki železničarske »Sloga« lepe staroslovske korale, ki jih je večina prvih poslušala.

Ljubljanski akademiki so prisostvovali molitvi v cerkvi pri sv. Jožefu. Cerkev je bila napolnjena do zadnjega kotička. G. David Doktor je imel na zbrane vernike krasen prigodni govor. Med mašo je pel akademski pevski zbor. Akademiki so položili pred univerzo žalni venec.

Molitve ob veliki udeležbi vernikov so se vršile še v šentpetrski cerkvi, v šentjakovski, trnovski in v cerkvi v Šiški. V vseh cerkvah je bilo izpostavljeno Rešnje Telo in se je molitev za versko svobodo naših bratov v Italiji udeležilo na tisoče ljudi.

Maribor, 20. marca.

Pozivu nadškofa dr. Bauerja k molitvi za svobodo primorskih bratov se je odzval v četrtlet Maribor v naravnost ogromnem številu. Posebno pri maši v frančiškanski cerkvi, kjer je bilo društvo »Jadrans«, skoraj ni bilo za vse prostora. Prav tako je bil velik obisk cerkva tudi pri popoldanskih službah božjih. Pa tudi sicer se je Maribor spominjal Primorja s tem, da je kupal razne tiskovine Jugoslovanske Matice.

Celje, 20. marca.

Mnog pred 14. uro so se zbrale množice iz mesta in okolice pred župno cerkvijo. Ko so se molitve začele je bila cerkev tako nabit polna, da so mnogi morali zunaj cerkve stati. Molitve se je udeležila tudi deputacija celjskih Nemcev. Tudi v kapucinski cerkvi, kjer so se molitve vršile ob 15. je bilo vse polno.

Domžale

Na praznik sv. Jožefa so se kot drugod tudi pri nas vršile molitve za versko svobodo naših rojakov v Italiji. Polna cerkev ljudstva je jasno pričala razumevanje odločb jugoslovanskega katoliškega episkopata. Molitev se je udeležila tudi šolska mladina pod nadzorstvom svojega učitelja in članstvo domačega Sokola. V globoki ljubezni do pravice zasnovana cerkvena propoved pred g. patra je pripravila celo cerkev v pobožni molitvi s trdnim zaupanjem v neizmerno božjo pravičnost. Vsakdo je lahko čutil, da je le Jugoslavija prava domovina južnih Slovanov.

Trbovlje

Molitve, ki so se vršile popoldne ob 14. uri v župni cerkvi Sv. Martina v Trbovljah, se je udeležila velika množica ljudstva vseh slojev. Tudi Sokolstvo in ostala narodna društva so bila v častnem številu zastopana. Molitve je opravil kaplan-domačin g. Anton Boštele. Vsa verska svečanost je bila izvršena dostojanstveno, tiho in mirno, kakor prenašajo naši primorski rojaki-trpini vso žalost in trpljenje v črni tujini.

Rakek

Pozivu jugoslovanskih škofov k molitvi za zatirane brate v Primorju smo se pri nas odzvali v nadvse velikem številu. Skoro premajhna je bila cerkev za vse. Molitve je opravil čast g. dekan Juvanec iz Cerknice, ki je

okrožnico prebral že pri maši ob 10. uri dop. in obenem pojasnil nje pomen.

Jesenice

Na praznik sv. Jožefa so se vršile tudi pri nas v mestni župni cerkvi molitve za versko in narodno svobodo naših bratov na Primorskem. Sv. maša se je brala ob 10. uri in ji je prisostvovalo lepo število občinstva.

Sevnica

Molitve za naše brate onstran meje so se udeležila vsa sevnška društva. Videlo se je marsikatero roso oko, ki pogreša svoje mile trpeče sorodnike in jim ne more pomagati.

Trebnje

Danes so se vršile pri nas molitve za zaslužnjene brate. Verniki so se v velikem številu udeležili teh molitev. Jutranjo sv. mašo je daroval g. dekan Tomažič. Pozval je vernike k molitvi za naše zaslužnjene brate in trplje onkraj meje.

Molitve v Beogradu

»Jugoslovanski Glasnik« poroča: V vseh katoliških cerkvah se je vršila služba božja in molitve na Jožefovo v smislu pastirskega pisma zagrebškega nadškofa dr. Bauerja. Glavna svečana služba božja v Beogradu se je vršila v cerkvi Kristusa Kralja. Opravil jo je kanonik dr. Wagner z asistenco. Prisostvovali so ji razen številnega občinstva tudi dr. Korošec, g. Gangl, člani podružnice Jugoslovanske Matice in drugi. Govoril je dr. Avgustin Jurčić in rekel med drugim: »Rečeno je, hvalite Gospoda vsi narodi in slavite ga vsa plemena. Tem besedam sta se pokorila naša apostola Ciril in Metod in prevedla svete knjige v slovanski jezik in sestavila slovansko bogoslužje, da bi širila evanđelj v slovanskem jeziku. Zato so ju napadli, češ da je slovanski jezik barbarski. Šla sta v Rim, da se opravičita in papež jima je odgovoril: Naj bo proklet, kdor je proti vašim knjigam in vašemu jeziku! Te besede so potrdili tudi papeži Ivan VII., Inocenc III. in Lev XIII. Prišli so pa časi, ko so pozabili na sveto pismo in iznašli nove teorije o pravici močnejšega itd. Ničče pa nima pravice, da poidecem ali narodom odvzame pravico da pridigajo vero v svojem jeziku. Materin jezik se mora vsaj v veri dovoliti. Povojni dogodki pa pričajo, da temu ni tako, da mnoge države ne razumejo, da si polagajo najtrdnjše temelje, če dade pravice manjšinam, ki jim gredo. Prišlo je celo tako daleč, da so prepovedali moliti k Bogu v materinem jeziku. Jugoslovanski episkopat ima podatke, da se našim otrokom prepoveduje, da se uče v materinem jeziku, to so otroci naših bratov Hrvatov in Slovencev v mejah druge države. Ravno tako je prepovedano duhovnikom pridiganje božjih besed v slovanskem jeziku in moliti v tem jeziku. Da ti podatki niso izmišljeni, prita pismo papeža tržaškemu škofu, v katerem papež pravi, da mu je znano o preganjanju duhovnikov in da mu je tem težje, da so ta dejanja ostala ne-kaznovana. Trdno je prepričan, da se bodo oni, ki so preganjali duhovnike, sramovali svojega dela.«

Po prečitjanju tega papeževskega pisma je doktor Jurčić nadaljeval: »Molili bomo za enakost in hrabrost in strpnost naših zunanjih bratov, dokler ne doživimo, da se jim ne dovoli molitev v materinem jeziku, in to v duhu evanđelja, v duhu cerkve in po intencijah sv. Očeta, kajti cerkev omogočuje zadnjim narodom v Afriki in Aziji, da poslušajo evanđelj v svojem materinem jeziku. Naše molitve za brate po krvi, po jeziku, po veri in po zgodovini ne bodo prestale, dokler ne bomo popolnoma uslišani. Naše molitve za njih versko svobodo ne bodo prestane, dokler ne bodo uslišane.

Naši bratje morajo postati spoj prijateljstva i prijateljskega sodelovanja med dvema državama.«

Enaka služba božja in molitev v smislu pastirskega lista nadškofa dr. Bauerja je bila opravljena v katoliški kapeli sv. Petra. Opravila jo je župnik dr. Zore.

Sava še narašča...

Poročilo »Jugoslovann« o poplavih pri Bosanskem Brodu.

Prebivalstvo Bosanskega Brodu in njegov okolice je zadela v zadnjih dneh občutljiva elementarna neizgoda. Sava se je razlila na razdalji več kilometrov preko bregov in poplavlila na tisoč kvadratnih metrov posejane plodne polja in travnikov. Zaradi naraščanja pa je dosegla tudi človeška bivališča in hleve, poplavlila mnogo pota in začela na nekaterih mestih resno ogrožati varnost prebivalstva.

Zapadno kakor tudi vzhodno od Bosanskega Brodu in v mestu samem je izstopila na vsa 12 km dolgi trti iz svoje struge. Zapadno od Bosanskega Brodu je Sava poplavlila ves del ob čini Sjekovac do železniške proge, a vzhodno vasi Talaj in Klakar. V teh krajih je mnogo hiš 1—3 metre in tudi več globoko v vodi in se morale izprazniti. Vsa polja, ki so bila tu kaj posejana z ozimino, so sedaj poplavljeni in uničena.

V Bosanskem Brodu samem so vsa poslopja ki stoje ob bregu Save od železniškega mostu do mestne klavnice v vodi, voda sega prav do klavnične ceste. Ob glavni cesti, ki pelje do železnega mostu proti rafineriji nafte »Danica«, voda še ni napravila toliko škode. Tu stoji v vodi približno 1 meter globoko le nekaj nižje ležečih hiš, ki so jih dosegli valovi narasle Save. Kjer ni hiš, pa je Sava prispela do cestnega nasipa. Na drugi strani kolodvorske rampe je mnogo hiš v nevarnosti, da bodo poplavljeni deloma pa že stoje v vodi. Senjaki je prispel voda od poljske in klavarske strani, kjer je okolica najhuje prizadeta.

Pogled z železnega mostu, ki služi železnici vsem ostalim vozilom in pešcem in ki veže Bosanski Brod s Slovanskim Brodom, je divje romantičen. Le na redkih mestih je še mogoče videti tok Save, ki je tu umazana in počasna. Vsa okolica zapadno od Brodu se je na obeli straneh reke spremenila v veliko jezero! In ako gledaš proti jugu, imaš isti prizor na bosanski strani (vasi Paloj in Klakar), voda, voda! Otel Ada, ki leži pod mostom, je sedaj popolnoma poplavljen in le drevje štrli iz vode.

Ljudstvo je mirno; prizadeti zro z občudovanjem vrednim mirom in pešcem in ki veže Bosanski Brod s Slovanskim Brodom, je divje romantičen. Le na redkih mestih je še mogoče videti tok Save, ki je tu umazana in počasna. Vsa okolica zapadno od Brodu se je na obeli straneh reke spremenila v veliko jezero! In ako gledaš proti jugu, imaš isti prizor na bosanski strani (vasi Paloj in Klakar), voda, voda! Otel Ada, ki leži pod mostom, je sedaj popolnoma poplavljen in le drevje štrli iz vode.

Danes imamo lep, hladen dan. Jasno je nebo prijazno se smehljalo solnce, a Sava še vedno polagoma raste; ima sedaj 7-70 m nad nivo malo.

Ker so poplave v teh krajih vedno v večjem ali manjšem obsegu ponavljajo, bode pač treba skrbeti za stalne, močne nasipe, ki bodo za vedno preprečili slične katastrofe.

Pridnost, trdna volja in poštenje bodo morali tudi tu odločevati. Da, da pridnost!! — r

Laško

Člani SLD iz občine Laško, Sv. Krištof, Marjagradec, St. Lenart, Jurkloster in Loka se bodo udeležili občnega zbora za Savsko podružnico v Trbovljah, ker so se včlanili pri Celjski podružnici SLD, ki bo imela svoj občni zbor 25. t. m. ob 16. uri v hotelu »Hubertus« v Celju. Za člana SLD iz Radeč, Dola in Hrastnika se nismo mogli izreči za pristop k Celjski podružnici, ker nismo bili za to pooblaščen. Zahtevali pa smo, da se tudi njim da prosta odločitev in bo tudi glede teh krajev odločila večina. Če bi se pa temu ne ugodilo, bomo s njimi solidarni glede vseh nadaljnjih korakov. — Laški lovci.

Ouida:

Farnmor

Roman

27

Errol je obstal pred njim; jasne plave oči so ga gledale iskreno in resno kakor ženske oči: »Odpusti, prijatelj!« je prosil. »Morda nisem bil upravičen tako govoriti. Toda midva nista preveč natančno tehtala besedi, ki sva jih med seboj govorila. Ne, poslušaj me, Cecil, poslušaj. Saj veš, da ti želim samo dobro — zato te prosim: pomisli, kaj poreče svet, ko zve, da je sicer bistrournega Farnmora premamila koketka, ter je pripravljen žrtvovati ji svoje in svoje domovine dobro? Sam sem grešnik in imam mnogo grehov, toda nobena stvar me ne bi mogla tako preslepiti, veruj mi, da bi se tako daleč spozabil — pod svojo streho spozabil — nad osebo, ki jo je gost moje hiše izročil meni v varstvo.«

Za hip se je Farnmor sklonil naprej kakor panter, pripravljajoč se na skok, nato se je naslonil s hladnim, zaničljivim smehom na stol in rekel sikajoč: »Imenitna pridiga — morda ti jo narekuje nevoščljivost, zavist — toda prosim, da prenehaš in to za vselej. Nimaš rad neprijetnih prizorov in prepovedujem ti, da se kakorkoli vtikaš v zadeve, ki ti nič mar niso, ali pa —«

»Ali pa, pretržeš dvajset let trajajoče prijateljstvo z

menoj zaradi nekakšne ljubezni, ki bo trajala kvečjemu dvajset mesecev,« ga je prekinil Errol trpkó. V srce ga je bolelo, da ga je izpodrinila muhasta koketka.

V naslednjem trenutku bi bile padle morda besede, ki bi utegnile podreti dolgoletno prijateljstvo, toda še o pravem času so se odprla vrata salona.

»Ali ste se naveličali čakanja, kapitan Errol?« je vzkliknila lady Beaudesertova s praga, ko je v spremstvu dveh psičkov s svojo šuščečo vlečko in v vlnjavi obleki priplaval v knjižnico. »Tolažite se z resnico, da je potrpežljivost čednost.«

Njen prihod je preprečil trpke in prenagljene besede med prijateljskima. Toda če je sekira nastavljena nad koreniko, mora prej ali slej pasti drevo, ki bi sicer še dolgo kljubovalo nevihtam in viharjem.

12.

Ko so tistega večera gospodje šli iz sobe za kadike in je vse utihnilo, je Bertie Erroll stopil iz gradu skozi tajna, že z otroških let njemu in Farnmoru poznana stranska vrata ter šel skozi park. Bil je ogorčen in potrkal kakor redkokdaj, zakaj ni si delal nikoli skrbi. Po besedah, ki sta si jih izrekli v knjižnici, ne bi ostal niti ure več pod streho kateregakoli drugega moža. To je premišljeval, ko je stopal po vlažni travi proti bukovju.

V majhni razdalji, prav na meji grajskega parka, je brlela skozi jesensko listje luč, prihajajoča od okna neke leine hiše, stoječe v goščavi ob samotni cesti. Mimoidoči popotnik bi je še opazil ne, kakor ni mogoče opaziti

gnezda na drevesu. Skromna luč je svetila skozi nočno meglo kakor svetiljka pred oltarjem Matere božje, pozdravljajoč od daleč trudnega popotnika. Nehote je prišla ta primera Errollu v glavo, da se je nad njo zamislil. Njemu je bila to luč svetega mesta, odkoder so ga žal koraki le premnogokrat zanesli.

Mladi mož je stopil v vrt poleg hišice, vzel iz žepa ključ in odklenil vrata. V tihi veži je brlela zanj majhna svetiljka. Vzel jo je, se tiho povzpela po stopnicah v nadstropje ter se napolnil v spalnico na levo. Bila je majhna in preprosto opremljena. Poleg postelje je skoraj kleče sedela mlada, nežnopolta, plavalosa ženska, kakor da je ravnokar odmolila večerno molitev. Spanec jo je napol premagal. Glava ji je počivala na laktu, usta so ji bila priprta in šepetala je kakor v snu ime ljubke.

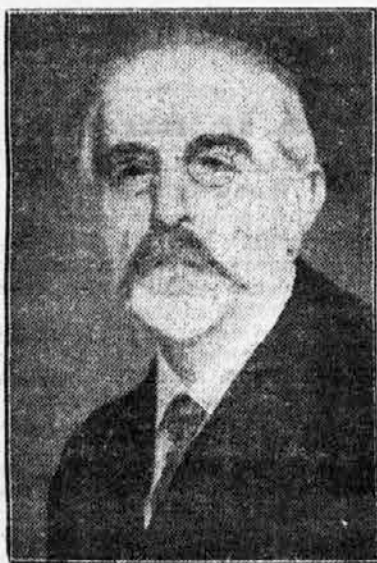
Njegov korak je bil tako tihi, da je ni zbudil. Ko se ji je približal, jo je ljubeče gledal in vest ga je zapekla. Kaj takega ne bi mu prisodile one ženske, ki jih je zapustil in katere je pridobil z zvijačami in spletkami.

Sklonil se je in njegove ustnice so s poljubom pregnale čar sna. Predramila se je in pridruženost, radostno vzkliknila ter skočila pokoncu. Objela ga je ter ga pozdravila s prisrčnimi besedami.

»Oh, ti moj angel,« je šepetala Erroll ljubeče, toda s trpkim občutkom, ko se mu je privila na prsi. »Kakšni tepci so možki, ki se naveličajo take čiste, svete ljubezni, kakor je tvoja in iščejo izpremembe v pokvarjenosti in grehu.«

Dr. Danilo Majaron

30 let predsednik odvetniške zbornice

Dne 16. marca je minulo 30 let, odkar je dr. Danilo Majaron predsednik odvetniške zbornice ljubljanske. O njegovi izvolitvi poroča »Slovenski pravnik« v svoji 4. številki letnika XVII: »Odvetniška zbornica kranjska je imela dne 16. marca 1901. svoj izredni občni zbor, da si izvoli predsednika na mesto umrlega doktorja Alfonza Moscheta (15. januarja 1901.). Šešlo se je 16 članov. Predsedujoči g. dr. Pappež je v svojem nagovoru omenjal zasluge pokojnega predsednika za zbornico. Vrhila se je potem volitev zborničnega predsednika. Izmed 15 oddanih glasov jih je dobil 13 g. dr. Danilo Majaron, ki je izjavil, da volitev sprejme in predvzel predsedovanje zboru.«

Odveč bi bilo ob tem 30letnem jubileju še posebej naglašati, kaj pomenja osebnost dr. Danila Majarona v našem javnem življenju. Dovolj je, ako poudarimo, da ga ima društvo »Pravnik« med svojimi častnimi člani ter da ga je univerza kralja Aleksandra v Ljubljani imenovala za častnega doktorja.

Kot predsednik odvetniške zbornice je umel to odlično stanovsko korporacijo postaviti na visoko stopnjo stanovske zavesti in časti, tako da velja ljubljanska odvetniška zbornica za vzgled ostalim zbornicam v državi. V predsedniku dr. Majaronu je imela zbornica strogega čuvarja odvetniškega dekoruma in veljavnega zaščitnika interesov odvetniškega stanu. Njegov vpluden nastop, poln korektnosti in takta, ga naravnost predestinira za odlično mesto predsednika odvetniške zbornice.

Da mu čestita k redkemu jubileju in izrazi hvaležnost vseh v zbornici včlanjenih odvetnikov na tolikoletnem požrtvovalnem delu, ga je dne 17. t. m. obiskala deputacija zbornice, obstoječa iz gg. dr. Janka Zirovnika, podpredsednika zbornice, dr. Maksa Pirca, zborničnega pravdnika in dr. Vladimira Ravniharja, člana odbora odv. zbornice. Jubilant se je za čestitke pristržno zahvalil. Želji, ki jo je izrekla deputacija, da bi namreč jubilant še dolgo vrsto let načeloval odvetniški zbornici, se pridružujemo z iskrenimi čestitkami tudi mi!

b Na rednem občnem zboru J. A. D. »Triglava« v Zagrebu, ki se je vršil 14. marca t. l., se je novoizvoljeni odbor sledeče konstituiral: Preds. Gulič Vlad., cand. med.; podpredsednik Rebec Dimitrij, avs. teh.; tajnik Benulič Marjan, stud. med. vet.; blag. Lippai Viljem, cand. iur.; knjiž. Kveder Drago, stud. ing.; gosp.-arh. Hlastec Adolf, stud. ing.; odbornik b. m. Toneje Stane, cand. ing.; reviz. odbor Brinar Miran, Kladnik Joža, cand. for.; razsodišče Bogataj Mirko, cand. iur., Vodeb Vlado, cand. rer. com., Exel Boris, cand. ing.; vodja orkestr. ods. Jerončič Leopold, stud. ing.

Trebnje

Meškova »Miti« na našem odru. Na Jožefovo se je vršila v »Prosvetnem domu« ob velikanski udeležbi gledalcev repriza Meškove »Mateje«, v korist gasilnega društva Trebnje. Kakor pri premieri tako so tudi pri reprizi pokazali naši igralci, da so kos tudi delom težjega značaja. Ugajala nam je posebno mati gđ. Ariglerjeva, ki je vloga igrala v globokem doživljanju. Milan g. učitelj Sile je bil tip, kakršnega je Meško želel in orisal. Podal nam ga je dobro in prepričljivo. Silvo je igrala gđ. Labernikova zelo uspešno. Vloga, ki zahteva res dobre igralske, je bila na pravem mestu. Tinka v vlogi gđ. Kozjekove je bila prav posrečena in je ugajala. Zdi se nam, da je ta vloga gđ. Kozjekovi tudi ugajala, saj jo je podala tako dobro, posebno glasovno, da jo želimo videti še v drugih vlogah čimprej. Župnika je igral g. Kovarik, prepričevalno in z doživljanjem. Ugajal nam je posebno v prvem dejanju v nastopu z Milanom. Ivana je podal g. Tratar. Odigral ga je dobro. Ustvaril pa je povsem svoj tip Ivana, kar je pa tudi ugajalo. Tržanka v vlogi gđ. Zupančičeve je kakor pri premieri tako tudi sedaj ugajala. Vloga, ki saj za trenutek med dejanjem da nekaj veselega, je bila prav dobro odigrana. Cigana Sandorja nam je podal g. Pavlin, prepričevalno. Vloga je manjša in igralec ni mogel pokazati s to vlogo, kaj zmora. Križnik v vlogi G. Srpna je bil v prvem dejanju šibek, drugo dejanje je pa podal boljše. Idejno plat režije je vodil g. Pavlin, ki je storil vse, da je bila uprizoritev res na mestu. S prihodnjo nedeljo priredi trebanjska družina niz gostovanj, kakor v Novem mestu, Metliki, Mirni in Mokronogu. Zelimo agilni družini čim več uspehov.

Agitirajte za »Jugoslovana«!

Jz Dravske banovine

d »Službeni list« kraljevske banske uprave Dravske banovine, št. 20., z dne 20. marca 1931 ima sledečo vsebino: Pravilnik za izvrševanje zakona o vinu. — Odredba o ustanovitvi referata za statistiko pri kraljevski banski upravi Dravske banovine. — Razglas o izpremembi uredbe o ustanovitvi zdravstvenih občin. — Razglas o popisu prebivalstva (ljudskem štetju). — Objave banske uprave o občinskih trošarinah, ki jih bodo pobirale občine v letu 1931. — Razne objave iz »Službenih novic«.

d Razpisana mesta banovinskih cestarjev. Kr. banska uprava Dravske banovine je razpisala tale službena mesta banovinskih cestarjev: 1. na banovinski cesti Ljubljana—Zalog—Lapnice v odseku od vasi D. M. v Polju—Zalog—Sneberje; 2. na banovinski cesti Sv. Urban—Lekm 2300 do km 29000; 3. na banovinski cesti Bolfenk—Sv. Anton, 4. na banovinski cesti Poljčane—Majšperk, 5. na banovinski cesti Rogatec—Zetale—Kozmince in 6. na banovinski cesti Ptuj—Zavrč—Dobrova od km 800 do km 12970.

d Diplomski izpit je napravil na tukajšnji pravni fakulteti g. Vladimir Suklje, znani dijaški organizator in agilni sokolski delavec. Čestitamo!

d Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani razglasa, da bo na dražbi oddaja poštne vožnje v nakup na progi Golnik—Križje, železniška postaja (po dvakrat na dan) za dobo enega leta, počenši z 1. junijem 1931, dne 26. marca 1931. ob 10. uri v občinski pisarni v Sebenjah.

d Sekcija saveza finančne kontrole v Ljubljani je založila »Zakon o državni trošarini in pravilnik za izvrševanje zakona o državni trošarini« v slovenskem jeziku, in sicer v eni knjigi. Knjiga se dobi pri navedeni sekciji (Breg št. 6).

d Vse čebelarje opozarjamo in vabimo na redni letni občni zbor Čebelarkega društva, ki bo v nedeljo 22. marca ob 10. uri v dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev na Miklošičevi cesti v Ljubljani.

d Higijenska razstava v Rogaški Slatini. Zdravstveni dom v Mariboru priredi skupno s podružnico »Svete vojske« v Rogaški Slatini enotedensko higijensko razstavo z otvoritvijo v nedeljo 22. t. m. ob pol. 9. uri dopoldne v društveni dvorani pri Sv. Križu pri Rogaški Slatini. Razstava bo odprta dnevno od 8. do 12. in popoldne od 2. do 6. zvečer, in sicer do 29. marca. Ob priliki prireditve razstave same se bo vršilo v razstavnih dvoranah tudi več predavanj, katere bodo pojasnjevali filmi ali skioptične slike. Za obisk razstave kakor tudi za predavanja se ne bo pobirala nikakva vstopnina. Vabimo vse tamošnje okoličane, da v čim večjem številu posetijo razstavo in predavanja.

d Gospodinjje, ki se žele izpopolniti v kuhanju, naj se zgledajo v soboto 21. t. m. ob 6.—7. ure v društvenih prostorih, Rimska c. 9. Tečaj se prične v ponedeljek 23. t. m. ob 7. uri zvečer v šentjakovski šoli. Pogoji ugodni. 872

d Organizacija diplomiranih tehnikov, krajevna skupina v Ljubljani, poziva vse one absolvente višjih oddelkov Tehniške srednje šole, kateri so brez posla. Javiti se je osebno ali pismeno na naslov: Arko Franc, Ljubljana, Gradisce 13. 841

Oblike in klobuke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich. 398—3

d Koncert pevskega društva »Jadranc« iz Maribora v obmejnem Marenbergu. Na praznik Oznan. D. M., v sredo, dne 25. marca t. l. priredi pevsko društvo »Jadranc« iz Maribora v obmejnem Marenbergu pod okriljem Krajevnega odbora Rdečega križa za Marenberg in okolico pevski koncert. Zbor poje 10 umetnih in 14 narodnih pesmi, med temi hrvatske, slovaške, poljske, ruske, tako da bo ta dan pravi dan slovanske pesmi na naši najskrajnejši severni meji. Koncert bo ob pol. 4. uri popoldan v Brudermanovi dvorani ter je tako omogočeno tudi okoličanom, da se koncerta lahko udeležijo.

d Vremensko poročilo. Včeraj je kazal barometer v Ljubljani 767.7, termometer 2.7, relativna vlaga 75%, smer vetra NNE, oblačnost 10, v Mariboru je kazal barometer 769.5, termometer —2, relativna vlaga 85%, mirno, jasno. Najvišja temperatura je bila v Ljubljani 6, v Mariboru 8.2, najnižja v Ljubljani 1.5, v Mariboru —3, v Mostaru 4, v Zagrebu 2, v Beogradu —2, v Sarajevu 0. Vsa opazovanja ob 7. uri zjutraj.

Ljubljana

Sobota, 21. marca 1931: Benedikt. Pravoslavni, 8. marca: Teofil.

Nočno službo imajo lekarne Kmet na Dunajski cesti, Levstik na Resljevi cesti in Bohine na Rinski cesti.

■ Občni zbor Učiteljskega doma. V četrtek dopoldne se je vršil v Učiteljski tiskarni občni zbor Učiteljskega doma. Med poročili funkcijonarjev je bilo najbolj zanimivo poročilo blagajnika g. Josipa Kobala, iz katerega je bilo razvidno, da je znašal celotni letni promet 1,248.385 Din. Skupno aktivno premoženje zadruge znaša 605.367 Din. Samo hranilne vloge izkazuje znesek 546.038 Din. Ostalo premoženje je naloženo v vrednostnih papirjih in blagu. Občni zbor je sprejel predlog, da stopi načelstvo v stik z Učiteljsko tiskarno in drugimi gospodarskimi in socijalnimi institucijami v svrhu čimprejnjše zgradbe doma. Pri volitvah

so bili izvoljeni: za načelnika Stanko Verhovc, za podnačelnika Anton Urbančič, za odbornike: Gizela Ušeničnik, Alojzij Kržišnik, Josip Kobal in Vekoslav Mlekuz; namestnika Matija Brezovar in Anton Arigler; nadzorniki Matija Perko, Franc Mercina in Marija Polakova.

■ Ponovitev Sattnerjeve kantate »Olkje«. Pevski zbor Glasbene Maticе ljubljanske pod vodstvom ravnatelja g. Mirka Poliča ponovi na Cvetno nedeljo popoldne ob 15. uri v veliki uni-oniski dvorani P. Hug. Sattnerja kantato za soli, zbor in veliki orkester »Olkje«. Pri drugem izvajanju bo sodeloval popolnoma isti aparat kakor na oficijelni proslavi Sattnerjeve 80 letnice. Poleg »Olkje« bo izvajal orkester Beethovnova overture »Leonora«, župnik P. Gvido Rant pa bo spregovoril par besed o prezaslužnem slavljenju. Za popoldanski koncert veljajo znižane ljudske cene. Vstopnice so že v predprodaji v Matični knjigarni.

■ Predavanje Stanka Vurnika bo v Filharmonični dvorani. Jutrišnje javno predavanje v Slavističnem klubu se ne bo vršilo v Kinu ljubljanski dyor, kot je bilo javljeno, temveč kot običajno v dvorani Filharmonične družbe na Kongresnem trgu (Kino Matica). Predaval bo dr. Stanko Vurnik o vprašanju slovenstva v ljudski umetnosti. Izredno zanimiva snov, spremljana s skioptičnimi slikami, bo gotovo vzbudila zanimanje občinstva. Vstop vsakomur prost. Slavistični klub D. S. F. F.

■ Občni zbor Gospodarske zadruge poštih nameščencev. Na občnem zboru Gospodarske zadruge poštih nameščencev v Ljubljani je podal predsednik Čeh zanimivo poročilo, iz katerega posnemamo, da šteje zadruga 855 članov ter da je znašal denarni promet 7,964.809 Din. Zadruga je prejela 719 prošenj za posojilo in je ugodno rešila 703 prošnje. Prosilcem je izplačala 1,077.768 Din posojil. Hranilnih vlog ima zadruga 157 s 189.674 Din. Razveseljivo se razvija čevljarska delavnica. Medze čevljarjev in šeparic so znašale 74.611 Din. Zadruga je dosegla pri Poštni hranilnici odobritev pol milijonskega kredita pod ugodnimi pogoji ter je kupila 2 parceli in šupo v Strelški ulici.

■ Občni zbor organizacije absolventov gradbene rokodelske šole. V četrtek dopoldne se je vršil občni zbor organizacije absolventov Gradbene šole. Organizacija šteje letos 87 rednih članov. V novi odbor so bili izvoljeni: predsednik A. Senica, tajnik V. Genusi, blagajnik A. Zrimšek, trije odborniki in trije pregledniški knjig.

■ Malejev spomenik v Bohinju. V okrilju Sokola I. se je ustanovil »Odbor za postavitev spomenika pokojnemu bratu Tonetu Maleju«. Spomenik bomo odkril ob obletnici smrti našega vzornika v juliju 1931. na njegovem grobu v Bohinju. Doprsni kip pokojnika bo izdelal akad. kipar g. Lojze Dolinar. — Svoje mlado življenje je daroval br. Tone Malej za čast in ponos domovine. Zavedajmo se njegove velike žrtve in omogočimo postaviti žrtvi primernega spomenika. Darila za spomenik sprejema »Odbor za postavitev spomenika pokojnemu bratu Tonetu Maleju Ljubljana-Tabor«.

■ Brat Janko Drol mrtev. Zopet je zapustil sokolske vrste za vedno eden iz stare garde Sokolov — brat Janko Drol. V sredo zvečer je prenehalo utripati njegovo plemenito sokolsko srce. Od mladih nog je stal vedno v prvih vrstah ljubljanskega Sokola. Po dovršeni šolski izobrazbi se je posvetil tiskarski stroki ter je bil uslužben v Narodni tiskarni od njegovega začetka leta 1881. pa do svoje upokojitve, leta 1925. Pokojnik je bil rojen leta 1859. v Podbrdu pri Tolminu. Bil je vseskozi narodnjak in je prav rad pripovedoval o kulturno-političnem življenju v letih narodnega prebujenja. Včeraj je bil položen k večnemu počitku na pokopališču pri Sv. Križu. Na zadnji poti ga je spremljalo veliko število njegovih prijateljev in članstvo ljubljanskega Sokola. Bodi bratu Janku Drolu ohranjen časten spomin!

■ Odprta noč in dan so groba vrata. Umrli so: Franc Urbančič, 39 let star, Trnovski pristan 38; Franc Jeras, 45 let star, delavec drž. žel., Obrije pri Mostah; Franc Strojnik, 60 let star, rudar, Retje pri Trbovljah; Janko Drol, 69 let star, vpok. tipograf, Sv. Petra nasip 49; Franciška Babnik, 55 let stara, kuharica, Soteska 6.

■ Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani priredi v ponedeljek 23. marca ob pol. 7. uri zvečer v veliki dvorani Mestnega doma v Ljubljani, Krekovo trg, XVII. vajensko predavanje. — Predava gosp. Josip Rebec o temi: »Vajenec, delavnica, šola in dom«. — Vstopnina je prosta. Vabljeni so tudi obrtniški mojstri in pomočniki.

■ Klub jugoslovanskih primorskih akademikov. Prejšnjo nedeljo se je ustanovil po enoletnem pripravljalnem delu ter z odobritvijo pravil pri banski upravi »Klub jugoslov. primorskih akademikov«. Akademikov, rojenih v Primorju, je na naši univerzi nad 300. Klub je svoje delovanje zasnoval na široki podlagi ter razdelil delo na 5 odsekov: ideološki, propagandni, organizacijski, stanovsko-socijalni in turistični. Ta četa mladih, idealnih in agilnih ljudi, od katere je večina morala zapustiti rodno domačo grobo, je prežeta ljubezni za naše zaslužene brate.

■ V društvu »Soča« predava danes v soboto 21. t. m. ob pol. 9. uri zvečer g. Hubert Marjanovič, tajnik moškega učiteljskega v Ljubljani o srednjeveških spomenikih v Dioklecijanovi palači v Splitu. Vabljeni člani, prijatelji in posebno dijaštvo k temu zanimivemu zgodovinskemu predavanju. Vstop vsem prost.

■ Domača veselica S. K. Ilirije preložena. Prireditveni odbor S. K. Ilirije sporoča vsemu članstvu in prijateljem Ilirije, da je domača veselica, ki bi se morala vršiti danes v veliki dvorani Kazine, preložena. Kdaj se bo vršila, se objavi pravočasno.

■ Oblastna streljanka družina ljubljana priredi v nedeljo 22. marca ob pol. desetih dopoldne v hotelu »Lloyd« redni letni občni zbor. Udeležba članstva strogo obvezna. V slučaju ne-sklepčnosti pol ure kasneje, sklepčen ob vsaki udeležbi.

■ Prijateljski večer »Ljubljanskega Sokola« bo danes 21. t. m. ob pol. 9. zvečer v restavraciji »Zvezda«.

■ Lutkovno gledališče na Taboru ponovi jutri 22. t. m. ob 15. uri narodno pripoved v 8 slikah: »Martin Krpan«. Udeležite se predstave polnoštevno.

■ Nesreče in nezgode. Zargi Miran, sin v ljubljani stanujočega uradnika, je padel na dvorišču tako nesrečno, da si je zlomil levo nogo. — 46-letni delavec Žitnik Franc z Brega pri Stični je sekal drva in se pri tem vsekval v levo koleno. — Anica, 6-letna hči delavca Bladeka od Sv. Ane nad Tržičem, se je na sv. Jožefa sankala. Pri tem je padla s sankami v občestni jarek in si zlomila desno nogo. — Vse tri ponesrečence so prepeljali v ljubljansko bolnico.

■ Drzen vlom v stanovanje. Neznani tat se je vtihotapil v stanovanje Josipa S. v Emonske ulici ter je ukradel lovski suknjič, v katerem sta bili dve listnici z 2400 Din.

Celje

* Obrtni dan so obhajali celjski obrtniki najprej z mašo ob 8. v župni cerkvi, nakar se je vršilo v lični, novi dvorani Obrtnega doma zborovanje. Tajnik ZTOI g. dr. Pretnar je obširno poročal o vseh važnih zadevah obrtništva. Nj. Vel. kralju je bila poslana udanostna brzojavka. Na koncu zborovanja so bile sprejete resolucije o obrtniški zakonodaji in stanovskih organizacijah.

* Smrtna kosa. 18. t. m. je v Trnovljah umrl splošno znani in priljubljeni gostilničar, trgovec in posestnik g. Fazarinc Anton v 68. letu starosti. Pokojni je bil oče celjskega trgovca g. Fazarinca. — V Gradu je 18. t. m. umrl g. Schnarschnig Gustav, davčni ravnatelj v pokoji, doma iz Majšperka pri Poljčanah. Pokojni je delj časa služboval v Celju. Preostalih našej sožalje!

* Ilustrativno razstavo v Ljudskem domu so v četrtek popoldan zaključili, pred tem pa se je še vršilo vodstvo po razstavi, pri katerem je g. Marolt prisotnim zelo spretno razlagal slike in kratko orisal razvoj našega slikarstva.

* Kravato godovanje. Na Jožefov praznik, ko je polovica mesta in tri četrtine okolice obhajala god, je šel Košnik Jože iz Zgodovne s svojim podnajemnikom 33-letnim rudarjem Krkom Jernejem in njegovo ženo Pepino v mesto, da bi dostojno obhajali god. Od popoldan do večera so po raznih gostilnah popili osem litrov vina. Ko so se zvečer zopet znašli doma, je nastal neizogiben preprij, v katerem je Košnik s kuhinjskim nožem zabodel Krka v roko in v vrat ter ga smrtnonevarno ranil. Hudo poškodovanega Krka je rešilni avto prepeljal v javno bolnico, Košnika pa je policija aretirala in izročila sodišču.

* Mestni kino predvaja danes, jutri ter v ponedeljek znanstveni zvočni film »Sinji angelj« z Emilom Janningsom v glavni vlogi.

* Mestni avtobus je včeraj začel s poskusnimi vožnjami na progi Celje-Podsreda. Na ostalih progah obratuje po sedanjem voznem redu.

* Zaplenjena odeja. Policija je nekemu sumljivemu moškemu zaplenila sivo odejo, ki jo je hotel prodati v mestu. Lastnik odeje naj se zgleda na policijo.

* Koncert »Vnebovzetja«. Pevsko društvo »Maribor« je prispelo v Celje v četrtek ob 10. Na kolodvoru so številni Celjani pričakali pevske goste. Jubilanta samega pa popoldan ni bilo, ker je brzojavno sporočil, naj se koncert ne vrši kot proslava, temveč kot molitev za naše nesrečne brate. — Ko je občinstvo popoldan do zadnjega kotička zasedlo dvorano Ljudske posojilnice, je g. Gašparič prečital to željo jublanta, nakar so vsi vstali ter se v enominutnem molku spomnili naših bratov. Koncert sam je dosegel veliki uspeh.

* Javna seja mestne občinske uprave bo v petek 27. t. m. ob 18. v posvetovalnici mestnega načelstva. Na dnevnem redu so poročila od-sekov.

* Odlikovani profesorji. V našem zadnjem poročilu bi se moralo pravilno glasiti, da je bil odlikovan z redom sv. Save IV. stopnje g. prof. Bračko Ivan ter ne Vrečko.

* Važno francosko predavanje. Celjski francoski krožek priredi danes v soboto 21. t. m. ob 18.15 zanimivo predavanje v Narodnem domu. Predaval bo lektor ljubljanske univerze g. Marc Vey o »Današnjem Parizu in njegovih gledališčih«. Vstop prost.

* Predavanje prof. dr. Hešiča, ki ga je »Soča« priredila v sredo zvečer v Narodnem domu, je bilo izredno dobro obiskano, zlasti so prišli v velikem številu celjski dijak. V zelo temperamentnem predavanju je g. prof. Hešič prikazal zgodovino Poljske ter življenje in borbe njene predsednika maršala Piłsudskega. Dotikal se je tudi važnih vprašanj Slovanstva. Predavatelj je za svoja dve uri trajajoča izvajanja žel živahen aplavz.

Zagorje

Selivec se vračajo. Te dni smo opazili celo krdele skorceev, ki so se v večjih krdeh približali hišam in prišli celo v odprte sobe. Stari ljudje menijo, da tile ptiči napovedujejo še hudo zimo.

Višnja gora

Umrli so kar trije v enem dnevu in to Vavptova mama iz Višnje gore, Boličeva mama v Dragi in nad vse priljubljeni g. Franc Jereb, sreski ekonom v Višnji gori. Pobrala ga je po nekaj dneh plućnica. Zalujočim preostalim naše iskreno sožalje!

Kultura

K vprašanju slovenstva v ljudski umetnosti

V predavanju, ki ga bo imel kustos etnografskega muzeja dr. St. Vurnik jutri, v nedeljo 22. t. m. v Ljubljanskem Dvoru, je zastavljeno vprašanje, kako je s slovenstvom v slovenski kmečki ali narodni umetnosti. Kakor znano, so si že mnogi od raziskavanja stila v ljudski umetnosti obetali rešitev vprašanja, v čem tiči bistvo slovenske duše, smatrajoč, da se je ta edinole v takimenovani narodni umetnosti ohranila nepokvarjena. Predavatelj bo najprej orisal razvoj zanimanja za ljudsko umetnost, potem skušal definirati to umetnost in nato na podlagi številnih skiptičnih slik razkazal slovensko kmečko arhitekturo, plastiko, ornamenitiko ter se dotaknil tudi glasbe in poezije. Po stilni analizi raznih tipov te umetnosti bo skušal nakazati problematiko kulturno-zgodovinskih razvojnih faz posameznih okolišev med Slovenci, bo obravnaval stilnopsihološki vidik, v kolikor se kaže v tej kmečki estetski produkciji. Nato se bo bavil s skupnostni slovenske kmečke umetnosti, ki jih ta kaže s stilom folklorne obdajajočih nas narodov, in z razlikami ter končno razkazal rešene in nerešene probleme tega raziskovanja. Pozitiven rezultat je zdaj šele kulturnozgodovinskega pomena in ne more zadovoljiti romantičnih teoretikov, ki so si vprašanje napačno zastavili. Pokaže nam pa tri, štiri tipe slovenske psihe, tri stilne okuse, pripadnost trem, štirim različnim etnografskim kulturam, ki so pred izumrtjem folklorne zaostale na različnih fazah razvoja. Tako kaže slovenska psiha na znotraj več nazornih in stilnih nians, po katerih je definirana in določena v etnografski strukturi Evrope kot edina svoje vrste. Predavanje je svojevrstni poizkus. Kolikor razgalja čisto novo problematiko, do katere popolne rešitve je še daleč, naj bi dalo pobudo, da naj bi naša inteligenca o tej problematiki premišljala in tako nje reševanju pomagala dalje.

Vebrov sistem estetike

(Archiv für systematische Philosophie und Soziologie, 1931.)

Odlična naša znanstvenica dr. Alma Sodnikova je napisala v 3.—4. letošnji številki priznane nemške filozofske revije »Archiv für systematische Philosophie und Soziologie« 36 strani obsegaajočo razpravo o Vebrovem estetskem sistemu. Ga. Sodnikova je znana po svoji publikaciji »Zgodovinski razvoj estetskih problemov«, ki jo je izdala l. 1928 Belo-modra knjižnica. Sedaj pripravlja podrobno študijo o znanstvenem razvoju Aleša Ušeničnika.

Vebrova »Estetika« je delo, ki ni pisano poljudno. Zato je bilo težko spraviti ves njegov sistem v ožek okvir 36 strani. Sodnikova je to nalogo rešila zelo posrečeno. Njen slog je sicer precej zgostjen, vendar so vsa izvajanja miselno dosledna. Za onega, ki pozna Vebrovo »Estetiko«, ko zlasti važen uvod in pa končno poglavje, kjer nam avtorica govori o mestu, ki ga ima ta estetski sistem v sodobni moderni filozofiji in o njegovi znanstveni upravičenosti. Tudi v ostalih poglavjih ni podana le gola vsebina Vebrovo knjige. Sodnikova včasih zelo spretno pokaže na tesno zvezo estetskih nazorov našega filozofa in tujih avtoritet.

Veber v svojem estetskem sistemu fundira estetsko problematiko spoznavno teoretično. Njegovo izhodišče je analitična psihologija celotnega doživljanja. Temu se pridruži nepsihološki značaj estetske vrednote in norme. S tem postane estetika nekaka logika estetske pameti. Za razumevanje take estetike je treba upoštevati zlasti te tri momente: 1. teorijo lika, ki jo je započela graška šola, 2. Meinongov pojem objektivne vrednote in 3. Fr. Brentanov misel, da se da apsihološka pravilnostna sfera raztegniti ne samo na razumsko, ampak tudi na nagonsko stran doživljanja.

Tezišče tvori likovni problem. Lik je Vebro vsaka umetnina in ne samo proizvod oblikujoče, v iz. Cankarjevem smislu »likovne« umetnosti, kakor je to mislil nekdo, ki je tudi poročal o tej razpravi. Lik je irealnega značaja in ga je treba ločiti od njegovih realnih podlag. Slika, kip, cerkev, roman, pesem, melodije, ples itd. so sami liki. Princip lika nam omogoča tudi enotno obravnavanje vseh estetskih problemov. Irealni, brezčasno neizkustveni značaj lika nam razlaga nevezano prostost estetske sfere in veliko važnost fantazije v umetnosti. Likovnost je tudi neobhodni pogoj vsake stilnosti. Problem stila je postal tudi pri nas aktualen. Iz Cankarjeve umetnostne zgodovine je stila, Veber pa nam bo v bližnji bodočnosti izvedel estetsko stila.

Razprava ge. Sodnikove je važna kulturna zadeva. S tem je prestopila Vebrova filozofija ozke meje naše domovine. Temu koraku bodo sledili, kakor slišimo, še prevodi njegovih del v nemščino. Vsak kulturni stik s širokim svetom moramo z veseljem pozdraviti.

B. F.

Zagrebski Savremeniček spet kot revija. Savremeniček, ki je že nekajkrat spremenil svoje lice in ki je nedavno začel izhajati kot tednik v novinski formi, je zdaj spet opustil to obliko in bo v kratkem izšel kot revija.

Gledališče

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Drama

Začetek ob 20. uri zvečer.
Sobota, 21. marca: Dom žena. Red B.

Opera

Začetek ob 20. uri zvečer.
Sobota, 21. marca: Werther. Red E.

SENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER

Začetek ob 20.15.

Nedelja, 22. marca: »Prostozidarije«.

NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU

Sobota, 21. marca ob 8. uri: »Verigac« abon. C. Kuponi.

Nedelja, 22. marca ob 15. uri: »Ciganska ljubezen«. Znižane cene. Zadržati. — Ob 20. uri: »Čardaška knežinja«. Kuponi.

Sport

Senzacionalen potek prvenstva v table tenisu. — S. K. Ilirija si pribori vsa prvenstva. — Državni prvak Nemec trikrat premagan.

Ljubljana, 20. marca.

Na praznik sv. Jožefa se je vršilo v areni Narodnega doma prvenstvo Ljubljane v table tenisu za leto 1931. Izredno zanimanje občinstva je pokazalo, da ima ta panoga sporta mnogo pristašev in to povsem upravičeno. Table tenis se je v kratkem času povzpela v Ljubljani po zaslugi Ilirije na tako višino, da je postal najresnejši konkurent za državno prvenstvo. Table tenis je zavelj uprav ogromen razmah. Goje ga vsa sokolska društva in se bodo najbrže vršile med posameznimi društvi tekme v table tenisu. S posebno vno goje ta sport Ljubljanski Sokol, Sokol I, Sokol II in mnoga podeželska društva.

Prvenstvo se je vršilo za verificirane in neverificirane igralce. Najštevilnejšo ekipo je postavila S. K. Ilirija. Nastopil je tudi zagrebški Uskok s tremi igralci, med njimi lanski prvak Ljubljane Slavina. Murska Sobota je poslala državnega prvaka Janeza Nemca. Med neverificiranimi se je zmagovito uveljavil Preporod. Napredek Ljubljancanov je naravnost ogromen. Vsi Zagrebčani so izpadli že v predtek-movanjih, edino državni prvak Nemec je prišel v finale skupno s tremi Ilirijani. Potek finala je bil senzacionalen. Nemec ni mogel dobiti niti ene partije in je zasedel šele četrto mesto.

Dopolodne se je odigralo prvenstvo moštev, Ilirija je postavila 2, Uskok (Zagreb) 1. Rezultati so bili: Uskok — Ilirija II 5:4, Ilirija I — Uskok 5:2, Ilirija I — Ilirija II 5:3. Prvenstvo Ljubljane si je priborilo moštvo Ilirije I v postavi Lowe, Girgon, Denes.

Single dam. Nastopili sta samo dve dami Worm in Gerzinič Neda (obe Ilirija). Vršil se je takoj finale ter je nudil igro, ki je navdušila vse navzoče. Bila je poleg igre Lowe — Nemec sigurno najlepša in tehnično najbolj dovršena partija turnirja. Obe igralci sta danes brez konkurence v Jugoslaviji. Zmagala je Gerziničeva, a bi istotako moglo biti narobe, ker sta obe igralki enako močni. Rezultat 21:18, 12:21, 17:21, 21:19, 24:22.

Mixed double. Tekmovala sta dva para Ilirije. Prvenstvo si je priboril par Gerzinič Neda — Lowe, ki je premagal dvojico Worm — Denes s 21:16, 23:21.

Double gospodov. Se ni zaključil, odigrati se mora še finale. V prvem kolu so zmagali: Grünfeld Janez in Franjo (Ilirija) nad Nemec (Mura) — Heger (Zagreb), Girgon — Denes (Ilirija) nad Korenčič — Slavina (Zagreb) ter Peče — Lokovšek M. (Ilirija) nad Payer — Grünfeld Polde (Ilirija), Lowe — Horský (Ilirija) sta bila prosta. V finale so se nato plasirali Girgon — Denes z zmago nad bratoma Grünfeld in Lowe — Horský z zmago nad Peče — Lokovšek M.

V singlu gospodov (neverific.) je nastopilo 14 igralcev. V finalu sta se srečala Pogačnik — Kavčič (oba Preporod), zmagal je prvi. Single gospodov za prehodni srebrni pokal je vzbudil največ zanimanja. Že v drugem kolu sta izpadla oba Zagrebčana Slavina in Korenčič. Prvega je eliminiral Lowe s 21:13, 13; drugega Denes s 21:11 in 23:21. V finale, ki se je odigralo zvečer so prišli državni prvak Nemec (Mura) in Ilirijani Lowe, Denes, Girgon. Izločilna rola so se igrala po cup sistemu best of three, finale po sistemu na točke best of five.

Rezultati: Lowe — Nemec 16:21, 16:21, 21:13, 21:19, 22:20; Denes — Girgon 21:18, 18:21, 17:21, 21:19, 21:18; Denes — Nemec 10:21, 21:18, 21:16, 13:21, 23:21; Lowe premaga Girgona v 4 setih; Girgon — Nemec 21:11, 11, 18 partija je odločila za 3. in 4. mesto. Nemec je bil po porazu v prvi partiji tako deprimiran, da ni igral preostali igri v običajni formi. Kot zadnja igra večera se je igrala odločilna partija Lowe — Denes za naslov prvaka Ljubljane. Zmagal je zaslužen Lowe s 16:21, 21:16, 21:15 in 22:20. Končno stanje: 1. Lowe 6 točk, 2. Denes 4, 3. Girgon 2, 4. Nemec 0.

NOGOMET

Ilirija : Železničar (Maribor) 7:2 (2:1). Prijateljska tekma obeh klubov je privabila zaradi lepega vremena lepo število gledalcev na igrišče Ilirije. Gosti so se pokazali premalo trenirane in so postali žrtev preostrega tempa, ki so ga diktirali v prvi polovici. Po odmoru je Ilirija popolnoma gospodarila in bi dosegla še večjo zmago, ako bi njen napad igral bolj smotreno. Sodi je dobro G. Cimperman.

V predtekmi je rezerva Ilirije sigurno porazila Reko s 3:0 (2:0).

V počastitev molitvenega dne za Jugoslovane v Italiji, sta bili obe tekmi za 1 minuto prekinjeni.

Propagandna smuška tekma v Tinju

V nedeljo 13. t. m. je priredila sokolska četa v Tinju propagandno smuško tekmo na četi Sv. Urh—Tinje. Tekmovalna proga je bila dolga 6 km ter se je udeležilo tekme 15 tekmovalcev. Najboljši čas je dosegel član sokolske čete v Tinju br. Gracej Rudolf v času 9:30, pol minute, za njim je privozil na cilj br. Dušej Janez, III. br. Pristovnik Anton, I. Tomažič Drago iz Slov. Bistrice. V drugi skupini je startalo 10 članic, večinoma domača dekleta. Proga je bila dolga 1 km in je prispela prva na cilj sestra Pristovnik Pavla. Popoldne so bili na provizorični skakalnici skoki in je znašal najboljši skok 7 m, kar je za začetnike vsekakor lep uspeh.

Zagorje

Teden nesreč. Po rebri od gostilničarja Ranzingerja se je smučal 13-letni Erdi Blaznik, ki je padel tako nesrečno, da si je pri padcu izpahlil levo nogo v kolenu. Ostal je v domači oskrbi. — Te dni je popravil na strehi vile G. Engelberta Merilovška 16-letni Drago Volaj, sin kleparskega mojstra. Ko je bil z delom že gotov, je naravnal še eno opeko. Tedaj pa mu je spodrnilo in je padel s strehe. Pri padcu pa se ni poškodoval. Pač sreča v nesreči.

Službene objave

Razgласi krajevske banske uprave

II. No.: 7916/1.

Razpust društva.

Društvo »Streliški klub „Kriva roka“« v Ljubljani je razpuščeno, ker že več let ne deluje, nima ne članov niti imovine in torej tudi ne pogojev za pravni obstoj.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine,
v Ljubljani, dne 11. marca 1931.

*

II. No.: 8021/1.

Razpust društva.

Društvo »Streliški klub „Lepi pot“« v Ljubljani je razpuščeno, ker že več let ne deluje, nima ne članov niti imovine in torej tudi ne pogojev za pravni obstoj.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine,
v Ljubljani, dne 11. marca 1931.

*

II. No. 8328/1.

Razpust društva.

Društvo »Thalia-dramski krožek I. drž. gimnazije v Ljubljani« je razpuščeno, ker že več let ne deluje, nima ne članov niti imovine in torej tudi ne pogojev za pravni obstoj.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine,
v Ljubljani, dne 14. marca 1931.

*

V — No. 1655/3.

Razglas o licitaciji.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani razpisuje za prevzem gradbenih del za gradnjo uradnega in stanovanjskega poslopja ter skladiščnega prizidka carinarnice Dravograd — Meža I. javno pismeno ofertno licitacijo na dan 8. aprila 1931. ob enajstih

v sobi št. 17 tehničnega oddelka v Ljubljani. Pojasnila in ofertni pripomočki se dobivajo proti plačilu napravniških stroškov med uradnimi urami v sobi št. 21.

Ponudbe naj se glase za vsa dela skupaj v obliki popusta v odstotkih (tudi z besedami) na vsoto odobrenega proračuna, ki znaša: Din 1.133.582:13.

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razgласa o licitaciji v »Službenih Novinah« in na razglasni deski tehničnega oddelka.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine,
v Ljubljani, dne 16. marca 1931.

*

VI No 696/21.

Razpis.

Na osnovi »Zakona o državnem računovodstvu« — oddelek B pogodbe in nabave čl. 82 do 105 — se razpisuje pismena ofertna licitacija za dobavo mesa vseh vrst, mesnih izdelkov in slanina za dobo od 16. aprila 1931 do 31. marca 1932 odnosno pri splošni bolnici v Ljubljani za dobo od 1. maja 1931 do 31. marca 1932 in sicer za sledeče zavode:

1. Splošna bolnica v Ljubljani;
2. Bolnica za ženske bolezni v Ljubljani;
3. Bolnica za duševne bolezni Ljubljana-Studenec;
4. Gluhonemnica v Ljubljani;
5. Mladinski dom v Ljubljani.

Licitacija se bo vršila v torek dne 7. aprila 1931 ob desetih dopoldne za vse spredaj našete zavode pri upravi splošne bolnice v Ljubljani.

Podrobni dražbeni in dobavni pogoji so interesentom na razpolago pri upravi zavoda, ki mu hočejo ponuditi dobavo.

Ponudbe, opremljene s kolkom za Din 100— v zapečatenem ovitku z oznako »Ponudba za dobavo mesa ponudnika I. N.«, se morajo izročiti najkasneje na dan licitacije do desetih v roke dražbene komisije. Ponudnik se mora že v ponudbi obvezati, da v celoti pristaja na dražbene in dobavne pogoje; položiti mora vsaj eno uro pred pričetkom licitacije predpisano kavicjo ter predložiti licitacijski komisiji potrdilo o dražiteljski sposobnosti in plačanih davkih.

Upravam zavodov kot tudi dobaviteljem se pridruže pravica, odpovedati dobavno pogodbo za vsako nadaljno koledarsko četrtletje najmanj 10 dni pred potekom četrtletja. Ako se pogodbenika ne poslužita te pravice odnosno ako sporazumno vsled spremenjnih tržnih cen revidirata dobavno ceno, velja pogodba tudi vnaprej.

Ponudbe se morajo glasiti na stalno ceno za celo dobavno dobo.

Kraljevska banska uprava ni vezana na najnižjo ponudbo in si pridruže pravico, v slučaju, če bi se ponudene cene ne mogle sprejeti, postopati po določilih čl. 9 »Pravilnika za izvrševanje določil iz oddelka B pogodbe in nabave« — zakona o državnem računovodstvu.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine,
v Ljubljani, dne 16. marca 1931.

Razgласi sodišč in sodnih oblastev

E 3213/30—10

730

Dražbeni oklic in poziv k napovedi.

Na predlog zahtevajoče stranke Ljudske posojilnice, r. z. z. n. z. v Celju, zastopane po odvetniku dr. Ogrizeku v Celju, bo dne 17. aprila 1931 dopoldne ob devetih pri tem sodišču, v sobi št. 7, na podstavi s tem odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin: zemlj. knj. k. o. Petrovče, vl. št. 77: a) hiša (cen. vrednost 28.000 Din), b) gospodarsko poslopje, kozolec (cen. vrednost 122.775 Din), c) zemljišča (njiva, travniki, pašniki, gozd, vinograd) (cen. vrednost 123.605:95), skupaj 274.380:95 Din; najmanjši ponudek: 182.920:65 Din.

Vadij znaša 27.438:10 Din. Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja. Okrajno sodišče Celje, odd. III., dne 3. marca 1931.

Razgласi raznih uradov in oblastev

Štev. 2513/II.

718—3—2

Razpis.

Na osnovi čl. 86. do 98. Zakona o drž. računovodstvu, se bo pri Direkciji državnega rudnika Velenje, vršila dne 21. aprila 1931. ob enajstih prva ofertna licitacija za prodajo

8150 komadov praznih vreč.

Vreče, ki so na prodaj, se lahko ogledajo pri podpisani. Kavicja se ima položiti najkasneje do 10. ure dopoldne na dan licitacije pri blagajni Direkcije državnega rudnika Velenje, v višini od 5% za domače, a 10% za tuje ponudnike od skupne vsote. Pogoji se dobe pri podpisani.

Direkcija drž. rudnika Velenje,
dne 16. marca 1931.

*

Št. 218/31.

736—3—1

Razglas o licitaciji.

Uprava banovinskega zdravilišča v Rogazki Slatini razpisuje po odobritvi in nalogu kr. banske uprave z dne 17. marca 1931, V. No. 2002/1 za prevzem del pri gradnji pomočnega hotela v Rogazki Slatini v skrajšanem roku 15 dni

I. javno pismeno ofertno licitacijo na dan 9. aprila ob enajstih v sobi št. 17 tehničnega oddelka v Ljubljani. Pojasnila in ofertni pripomočki se dobivajo proti plačilu napravniških stroškov med uradnimi urami v sobi št. 21.

Ponudbe naj se glase za vsa dela skupaj ali tudi za posamezne vrste del v obliki popusta v odstotkih (tudi z besedami) na svoto odobrenega proračuna, ki znaša: za vsa dela 1.761.897:69 Din ali posamezno za:

- I. Zidarska dela . . . Din 491.955:58
- II. Tesarska dela . . . 507.851:95
- III. Mizarska dela . . . 248.476:95
- IV. Plesarska dela . . . 76.110:60
- V. Steklarska dela . . . 17.892:—
- VI. Krovarska dela . . . 31.900:26
- VII. Kleparska dela . . . 20.343:95
- VIII. Pečarska dela . . . 7.500:—
- IX. Vodovodno-inštalacijo . . . 236.378:40
- X. Signalno napravo . . . 22.556:—
- XI. Električno inštalacijo . . . 18.810:—
- XII. Parketna dela . . . 82.122:—

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razgласa o licitaciji v »Službenih novinah« in na razglasni deski kr. banske uprave — tehnični oddelk.

Uprava banovinskega zdravilišča v Rogazki Slatini,
dne 17. marca 1931.

Razne objave

Razid društva.

Društvo stanovanjskih najemnikov za Maribor in okolico v Mariboru se je na občenem zboru dne 18. januarja 1931. prostovoljno razšlo.

Novak Jernej, s. r., bivši predsednik.
* 715—3—2

Poziv upnikom.

Tvrška Jugo-Pocitler, družba z o. z. tovarna sifonov in sodavičarskih strojev v Ljubljani, je po sklepu občnega zbora z dne 22. januarja 1931 prešla v likvidacijo. Upniki se pozivajo, da prijavijo svoje morebitne terjatve do 30. aprila 1931.

Likvidatorja.

*

Objava.

Izgubil sem železniško legitimacijo za 50 % znižano vožnjo, izdano od direkcije drž. železnice v Ljubljani, dne 2. oktobra 1928, št. 175.831, in jo s tem proglašam za neveljavno.

Šuštaršič Andrej, s. r.,
pripravnik fin. kontrole, Gederovci.

E. M. Remarque:

Pot nazaj

Roman

(Copyright by M. Feature Syndicate.
Ponatis, tudi v izvečku, prepovedan.)

Trebuh je imel tako raztrgan, da je bil podoben mesnici. Nismo mogli videti, kako globoko je segala rana. Za silo smo ga obvezali. Wessling je želel vode, ki mu je pa nismo dali. Ranjenci z ranami v trebuhu ne smejo piti. Potem je želel odeje. Zeblo ga je, ker je izgubil mnogo krvi.

Tekač je prinesel povelje, da se moramo umakniti še delj nazaj. Wesslinga smo vzeli s seboj. Nesli smo ga v šator, dokler nismo našli nosilnice. Previdno smo se plazili drug za drugim. Počasi se je začelo svetliti. Nad grmovjem je ležala srebrna megla. Zapustili smo bojno cono. Že smo mislili, da je vse končano, pa je tiho prišumelo in udarilo. Ludvik je molče zavihal rokave. Dobil je strel v roko. Weil ga je obvezal.

Šli smo nazaj. Nazaj.

XI

Zrak je bil kot vino. To ni bil november, to je bil marec. Nebo je bilo blede modro in jasno. V lužah ob potu se je zrcalilo solnce. Korakali smo po drevo-

46

redu topolov. Drevesa so stala ob obeh straneh ceste; visoko so se dvigala proti nebu in skoraj nedotaknjena so bila, samo tupatam je katerega v vrsti manjkalo. Pokrajina je spadala prej v zaledje, zato ni bila tako opustošena kot ona nekaj kilometrov zadej, ki smo jo prepuščali od dneva do dneva, od metra do metra. Solnce je svetilo na rjavo šatorko; ko smo korakali po drevoredu, so padali na njo rumeni listi drevja; nekaj jih je padlo noter.

Obvezovališče za ranjence je bilo prenapolnjeno. Mnogo ranjencev je ležalo pred vrati. Tudi Wesslinga smo morali pustiti začasno zunaj.

Precej moč, ki so bili ranjeni v roke, se je pripravljalo za odhod. Obvezovališče so nameravali opustiti. Neki zdravnik je tekal okoli in preiskoval nanovo došle. Nekega moža, ki mu je noga narahlo visela, ker je bila v kolenu zlomljena, so takoj spravili noter. Wesslinga so pa samo obvezali in je ostal zunaj.

Wessling se je zbudil iz svoje toposti in pogledal za zdravnikom.

»Zakaj pa odhaja?«

»Saj se bo vrnil,« sem dejal.

»Toda jaz moram vendar noter, saj moram biti operiran.« Naenkrat se je zelo razburil in je začel tipati po obvezah. »Rane morajo takoj zašiti.«

Poizkušali smo ga pomiriti. Ves zelen je bil in od strahu se je potil. »Adolf, teči za njim, takoj mora

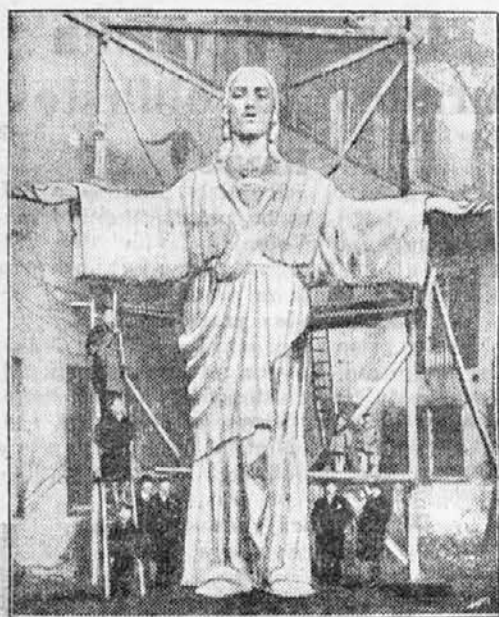
priti.«

Bethke se je trenotek obotavljal, toda pod Wesslingovimi očmi ni mogel drugače, dasi je vedel, da je vse zaman. Šel je k zdravniku in nekaj govoril z njim. Wessling je stegoval glavo za njim, kolikor je to le mogel. Strašno je izgledal, ko je zaobračal glavo.

Bethke se je vrnil tako, da ga Wessling ni mogel opaziti. Zmajeval je glavo in nam pokazal en prst. Skoraj neslišno je zašepetal: Eno — uro.

Napravili smo povsem zanesljive obraze. Toda kdo bi mogel varati umirajočega kmeta! Ko mu je Wessling dejal, da bo pozneje operiran, ker se mora rana malo zaceliti, je vedel Wessling vse. Trenotek je molčal, potem je pa zakričal. »Da, tu stojite, zijate in ste zdravi — štiri leta, zdaj pa to — pa ravno jaz — vi pa stojite tu in ste zdravi — jaz pa — jaz — kaj takega — štiri leta — zdaj pa to —«

Ko zblaznel je zagrabil svoje stvari, ki smo jih pustili ležati poleg njega. Stali smo in čakali, da bo napad ponehal. Saj to ni moglo dolgo trajati, ker Wessling je bil že zelo oslabiljen. Naenkrat smo opazili v njegovi roki majhen revolver, ki ga je podedoval po nekem Angležu. Mahal je z njim. Skočili smo narazen. Ustrelil je, kričal in nič slišal, ko smo vplili nanj. Če se mu je skušal kdo približati, je meril nanj in rotnel: »Umoriti me hočete — umoriti — pomoč — pomoč —. Nobeden vas ne bo prišel domov — nobeden —«

Največji Kristusov kip na svetu

Ob obletnici pomirjenja med Vatikanom in italijansko vlado so postavili na gori Kalvarij v Camonica (100 kilometrov od Milana) velikanski Kristusov kip. Kip je delo milanskega kiparja Timo Barzolotti-ja. Kip je 8 metrov in 25 centimetrov visok. Kakor kaže slika, je glava večja kakor otrok, ki stopi na roki.

Skopi Škoti

O skoposti Skotov kroži po svetu nebroj dobrih in slabih dovtipov in Škoti sami se takim dovtipom najbolj smejejo, ker so ponosni na svojo varčnost.

Nekaj takih dovtipov je objavil profesor angleškega jezika na Dunaju Mac Callun, ki je sam Škot. Ta pripoveduje tako-le:

»Škoti se prav nič ne ozirajo na železni zakon narave, da je ljubezen navadno precej draga stvar in za mlada dekleta ni posebna prijetnost, če imajo škota za ženina. Tako je neke lepe nedelje spremljal Škot svojega dekleta na sprehod in je govoril cele štiri ure samo o svoji ljubezni, češ tako bo sprehod še najcenejši. Ko pa je že vse utrujeno dekle zavilo v neko slaščiarno, se je moral tudi fant odločiti, da ji nekaj kupi in ji je res plačal za 50 vinarjev malinovec. Nato sta nadaljevala svoj sprehod, fant pa ves čas ni govoril drugega kakor o tem, koliko denarja zapravi fant z dekletom, če jo pelje 52 krat na leto v slaščiarno in ji vsakokrat kupi malinovec za 50 vinarjev.

Nekega drugega Škota pa je vprašal njegov prijatelj v ponedeljek: »Kako pa je bilo včeraj? Ti si bil vendar celo popoldne na izletu z dekletom. Presneto je moralo biti to drago!« — »Ni bilo ravno prehudo«, je odgovoril fant, »soba skupaj sva zapravila 6 šilingov. Več namreč ona ni imela s seboj!«

Zakonski par brez otrok pa je hotel vzeti kakšnega otroka za svojega. Po dolgem posvetovanju sta se oba zakonca odločila za deklico. »Zakaj pa ne vzamete rajši fanta?« — so spraševali sorodniki, ki so prišli na obisk. »Res je žej, je odgovorila Škotinja, »da bi nama bil fantek ljubši. V omari pa imam lep spomladanski plašč in tega bo dekle še lahko dolgo nosilo, ko bo staro 20 let.«

Na Škotskem je navada, da jemljejo ljudje, ki se selijo, iz svojega starega stanovanja v novo stanovanje tudi tapete. Škoti namreč pritrjujejo tapete na stene samo z željižci, da jih pri selitvi lahko jemljejo s seboj.

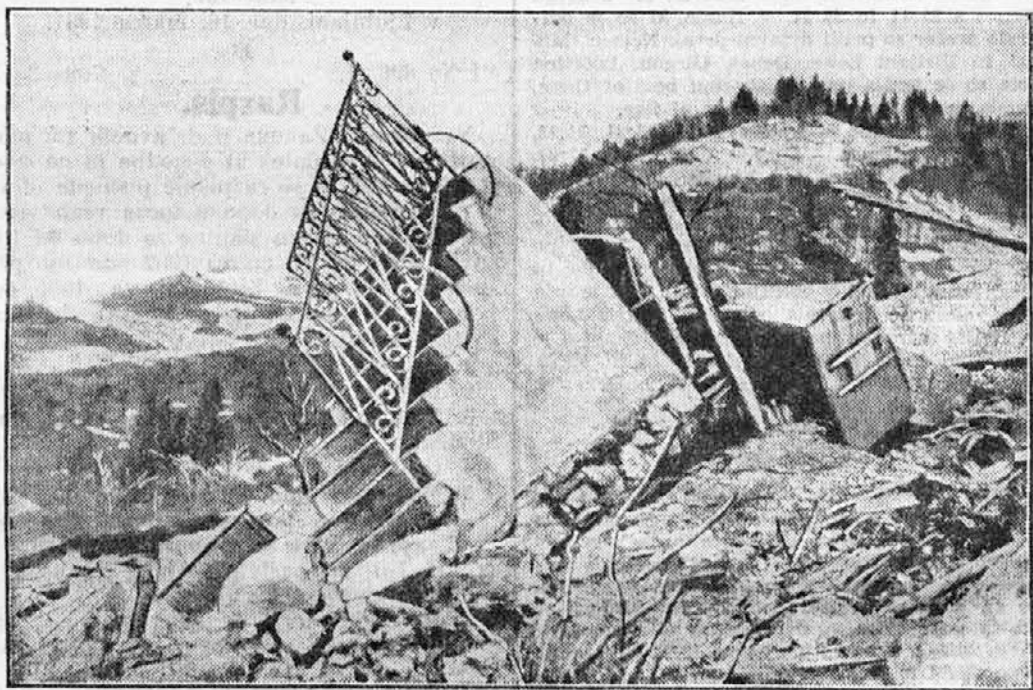
Neka potovalna pisarna pa je dosegla sijajne uspehe, ko je začela prirejati družabna potovanja na Črno morje. Naglo kot blisk se je bila namreč med Škoti raznesla novica, da si vsak, kdor pride na Črno morje, tam lahko zastoni napolni svoje nalivno pero.

V neki rodbini so se posvetovali, kako bi se najhitreje ubranili tatov. Sklenili so, da si kupijo psa čuvaja. Skrbni in varčni gospodar pa je rekel: »Čemu pa psa? Če bo res tat prišel, začnemo lahko sami lajati, pa še takse za pasje manke nam ne bo treba plačati!«

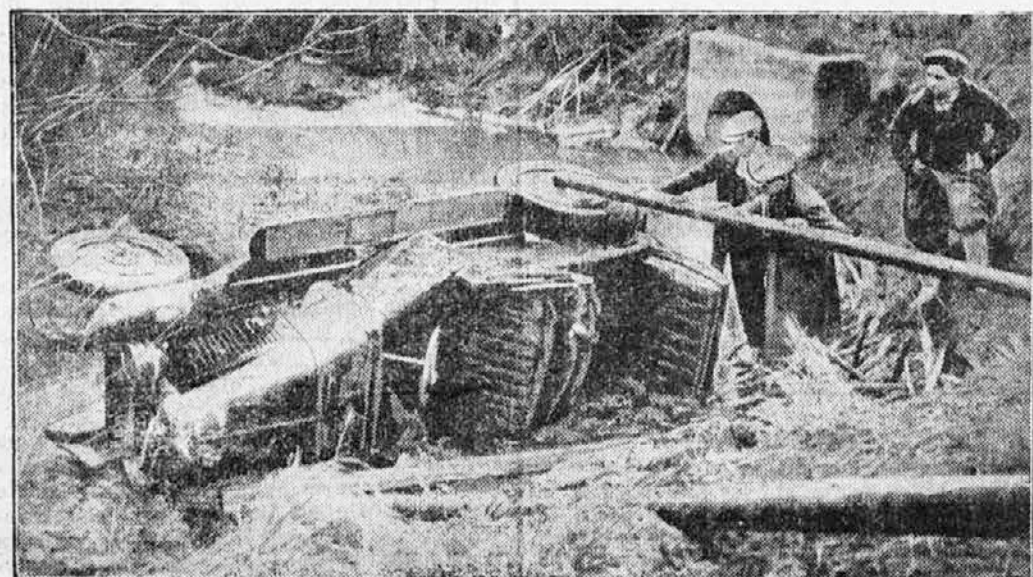
Španski uporniki pred vojnim sodiščem

Špansko vojno sodišče je sodilo 17. marca častnike, ki so bili obtoženi prevrata v mestu Jaca. Po 30-urni razpravi je sodišče razglasilo sodbo: stotnik Sediles je bil obsojen na smrt, drugi pa na večletno težko ječo.

Nesreča vsled plazov v Savoiji

Veliki zemeljski plaz, ki se je vrgel s hribov v okolici mesteca Chatelard v Savoiji, je porušil tudi več vasi. Na sliki vidimo ostanke porušene hiše — ostale so še samo stopnjice.

Težka avtomobilska nesreča v Londonu

V okolici Londona se je prekučnil zasebni avtomobil na od dežja premočeni cesti. En potnik je umrl, dva pa sta bila teže ranjena.

Slika nam kaže na smrt obsojenega stotnika Sediles-a v ječi pred njegovo obsodbo na smrt.

Nesrečna nevesta s 13 ženini

Pariški listi se prav obširno bavijo z nesrečami, ki jih je doživela neka gospodična Carron s svojimi ženini. Ta gospodična je imela namreč doslej neverjetno smolo (ženini pa srečo), da ji je vsak ženin umrl takoj po zaroki.

Gospodična Carron se je zaročila leta 1917. z nekim angleškim častnikom, ki mu je stregla v neki bolnišnici v Parizu. Častnik je bil dostikrat v ognju, dokler ga ni lažja rana prisilila, da je moral v bolnišnico. Kanalu po zaroki pa je čistil svoj revolver. Revolver se je po nesreči sprožil in častnika je zadela nagla smrt v sobi.

— Gospodična Carron se je nato zaročila z nekim francoskim častnikom. Tik pred poroko pa je častnika zadela težko nemška granata, ko so Nemci obstreljevali Pariz z znanim svojim dolgom topom, ki je streljal 120 kilometrov daleč. — Tretji ženin gospodične Carron je bil Rus, ki se je pridružil Wranglovi armadi. Ta je padel na polotoku Urimu. — Četrtega ženina so povozili. — Peti ženin se je ob zaroki tako napil, da je padel po stopnjicah z vso težo svojega telesa in se ubil. — Šesti ženin se je smrtno ponesrečil na železnici. — Sedmi ženin se je ustrelil, ko so mu povedali, da njegova izvoljenka ni na najboljšem glasu. — Osmega je pobrala hripa, devetega pa je povozil avtomobil. — Deselega so vabili roparji. — Enajsti je padel pod vlak pariške podzemne železnice, dvanajstega pa je zadela srčna kap.

Bogate dedščine

Velik primanjkljaj v angleškem državnem proračunu bodo v prav izdatni meri zmanjšale takse na velike dedščine, zlasti takse na milijonska premoženja, ki znašajo 30—50 odstotkov zapuščinske vrednosti. Z dohodki od dedščin navadno že računajo in sicer računajo povprečno z 10 smrtnimi slučajmi med težkimi milijonarji na leto. Leta 1930. pa je umrlo v Angliji kar 19 takšnih težkih mož, ki so zapustili okoli 45 milijonov funtov premoženja (1 funt = 276 dinarjev). Zapustil pa je nekdanji izdelovalec lino-leja lord Ashton 9 in pol milijona funtov, lorda Dewar in Fortaviot pa tudi vsak po 9 milijonov, ki sta si jih pridobila z izdelovanjem žganja »whisky«. Tobačni fabrikant Wills je zapustil 2 milijona funtov, neki izdelovalec piškotov pa tudi 1 milijon. Major Andrew Coats se je vrgel na izdelovanje sukanca in je zapustil 3 in pol milijona funtov. Odlično pa je zastopano v vrsti umrlih bogatašev tudi visoko angleško plemstvo: vojvoda Northumberland je zapustil 2 in pol milijona, Earl of Seston je zapustil nekaj malega manj kakor 2 milijona, Earl of Durham pa poldrug milijon funtov.

Pomlad v Tivoliju in drugih nasadih

Ljubljana, 20. marca.

Mestno vrtnarstvo namerava letos predvsem urediti glavni drevored po načrtu prof. Plečnika. S pripravljanimi deli je začelo že jeseni, ko je dalo dovažati gramoz s Celovške ceste. Na promenadi, ki bo spojena z Aleksandrovo cesto, bo tekla dolga preproga cvetja in zelenja. Promenada bo predstavljala stalno javno vrtnarsko razstavo, ki bo spodbudila vsem ljubiteljem vrtnarstva in posestnikom vrtov, da oplešajo vrtnice. Za to preprogo cvetja bo potrebnost letno okoli 20.000 cvetic.

Za ureditvijo Vegove ulice, Cojzovega Grabna in Kongresnega trga je izredno važna ureditev Zvezde. Na obeh straneh Zvezde se grade novi lokali. Z novo tramvajsko črto bo usmerjen ves promet preko Kongresnega trga. Zato je nujno potrebno, da se napravi spojka z Vegovo ulico. Na podlagi načrtov g. prof. Plečnika bi Zvezda ne izgubila, marveč bi veliko pridobila, ker bi ostali vsi zdravi kostanji na mestu. Ne samo iz estetskega stališča, marveč tudi iz varnostnega ozira je zadnji čas za tako ureditev. Gosto sajani kostanji s svojimi trhljimi, šibkimi vejami stalno ogrožajo življenje šetajočega občinstva. V dežju se odkrhavajo sveže zelene veje. Za časa velesajna se je odkrhnilo v Laternanovem drevoredu pol drevesa in padlo brez posledic med občinstvo. V Zvezdi je padla popolnoma zdrava veja pred neko deklenco. Radi tega mestna vrtnarja nikakor ne more prevzeti odgovornosti glede event. nesreč. Obrežanje kostanjev v Zvezdi bi pa pospešilo hiranje in posledica tega bi bila ista kot v glavnem drevoredu, kjer so se tekom 2 let posušili kostanji.

Poleg teh dveh najvažnejših del, ki bodo vzela največ časa in delavnih moči, bo potrebna ureditev Celovške ceste. Ob hodnikih bo potrebno urediti travnato rušo in zasaditi nova drevesa, ki s svojo rastjo ne bodo ovirala prometa. Tudi vojvode Mišiča cesta se bo morala urediti.

Gradbena sezona pričenja

Ljubljana, 18. marca.

Tisto malo brezposelnih, kar jih imamo v Ljubljani, je seveda z neprikritim veseljem pričakovalo toplega solca in nastopajoče gradbene sezone, ker jim ta obeta novega potrebnega vsakdnjega kruha, ker jim z rednim zaslužkom uteši še marsikatero drugo skrito željo in brepenenje. Zima je zdaj končnoveljavno končala s svojimi neprijetnostmi, sonce že kar prijetno greje, marsikdo v mestu so že zapele lopate in krampi.

Tako so ta teden začeli z nadaljevanjem del na Tržaški cesti, kjer bo tekla novi tramvaj na Vič. Delavci se tamkaj pridno sučejo, na veliko veselje Vičanov seveda, ki že težko čakajo, kdaj se bodo lahko s tramvajem vozili v mesto. Takrat bodo namreč jenjale vse sitnosti s tem nerodnim avtobusom, ki ljudi tolikrat pusti na ceditu ali pa jih vsaj obrizga od vrha do tal. Tudi v Šiški so že pričeli s tramvajskimi deli. Zgradili bodo veliko novo remizo za tramvajске vozove, o čemer smo svoj čas že poročali. V tej novi remizi bo prostora za 50 tramvajskih vozov, po potrebi pa se bo remiza še lahko povečala. Poleg remize se bo zgradilo tudi poslopje za pisarno, kjer bo seveda tudi lepo prostorno stanovanje za ravnatelja. Remiza bo imela tudi prostorne lastne delavnice za popravilo tramvajskih vozov.

Tudi na obrežju Ljubljane so se končno pojavila prva znamenja pričajočega se dela. Te dni so delavci tamkaj postavili obsežno leseno barako, ki bo služila delavstvu ter za shrambo orodja. Najprej pride na vrsto Frančiškanski most, ki dobi na vsako stran še enega sosedo. Tako bodo vodili čez Ljubljano z Marijinega trga trije samostojni mostovi, popolnoma ločeni med seboj, pa vendar harmonično zvezani v lepo učinkujočo enoto. Tedaj se bo seveda umaknil tudi naš Prešeren, ki so mu določili nov prostor na oni strani. Trojen

Počevanje po zvezdi večernici

21.

Oboročila sta se s samokresi, ki sta jih dobila v raketi, vzela s seboj zadostno množino hrane in še vse ostalo, kar sta potrebovala, ter se napotila v čudoviti novi svet. Prva človeka, ki sta kdaj stopila na ta silno daljna tla zvezde večernice, mlajše sestre naše pramatere zemlje! Počasi in previdno sta stopala dalje in dalje v pragozd čudovitega drevja in rastlinstva.

most z Marijinega trga bo tamkaj znatno zboljšal promet. Po srednjem mostu bo tekla le električna železnica, ki jo bodo že drugo leto razširili v dva tira, oba stranska mostova pa bosta služila le pešcem. Za vozovni promet bo takisto služil srednji, sedanji most.

Na Dunajski cesti so ta teden pričeli s kopanjem jarka za kanalizacijo. Glavni zbiralni kanal je bil deloma že lani napravljen ter je speljal za starim pokopališčem ob Sv. Krištofu po Pokopališki ulici. Ta kanal, globok do 7 speljan za starim pokopališčem ob Sv. Krištofu gre po Šmartinski cesti in dalje v Moste, kjer je šele speljan v strugo Ljubljane. V ta glavni zbiralni kanal bodo napeljani drugi

stranski, tudi dovolj veliki in globoki v zemljo položeni knali. Zdaj so pričeli, kakor rečeno, kopati tak kanal na Dunajski cesti od Sv. Krištofa do trdnje »Balkan«. Kanal bo položen 6 metrov pod cesto. Pozneje bodo skopali še jarek za kanal po Dunajski cesti do Bežigrada in do vojašnice. S tem bo ta del mesta, ki je lani dobil tudi plinsko napeljavo, znatno pridobil na urejenosti higijenskih prikljk.

Tudi na drugih krajih po mestu se je že pričelo živahno gibanje, zlasti po velikih stavbah okrog glavne pošte. Te dni so začeli graditi tudi veliko novo garažo na svetu Kmetске posojilnice ob Dunajski cesti, katera garaža bo pač največja v Ljubljani.

10-letnica »Kola jugoslovanskih sester« v Kranju

Poročilo o 10. občnem zboru društva

V nedeljo 15. marca se je vršil v Narodnem domu 10. redni občni zbor Kola jugoslov. sester. Otvorila ga je predsednica ga. Inka Sobothyeva, ki je z zelo lepimi besedami očrtala delo in smernice društva. Društvo es mora še izpolnjevati, kljub temu, da članice lahko z zadovoljstvom gledajo na delo v preteklem letu. O tem delu je podrobno poročala tajnica gđa. Pipanova. Društvo šteje 600 članic, poverjenišvo na Jezerskem 28, na Primorskem 51. Za četrto nedeljo so članice prodale oljke veje. Iz tega izkupička in prispevka mestne občine so obdarile za Veliko noč 22 mestnih revežev in 5 rodbin. Dijaška kuhinja je dobila 250 Din. 11. maja je proslavilo Kolo »Materinski dan« s prodajo cvet. S tem denarjem je bilo obdarjenih 11 revnih mater, nesrečni pogoreli v Zaluki pri Metliki so dobili 1000 Din.

Kolo je obnovilo tudi napise na grobovih naših pesnikov Prešerna in Jenka, ker jih obiskuje šolska mladina ob priliki izletov iz vseh krajev domovine. Društvo je posredovalo in materialno podprlo bivanje kranjskih otrok v poštinskih kolonijah. Za zgradbo pravoslavne cerkve v Ljubljani je prispevalo 200 Din. Kongresa »Ženske zveze« v Zagrebu se je udeležila ga. Janja Miklavčičeva. Kolo podpira tudi številne brate iz Primorja, zlasti je podprlo dva primorska akademika. Lepa je bila posebno

lanskoletna božičnica. Obdarovana je bila šolska mladina, rodbine in posamezniki. Dijaška kuhinja je dobila zopet 500 Din. K tako uspehi božičnici so mnogo prispevale kranjske tovarne. Blagopokojni Charles Moline s Slapa pri Trzinu je volil v oporoki našemu društvu 3000 Din. Koncem leta sta zapustili Kranj dve zaslužni članici Kola, ga. Koba Marica in Dev Marica radi službene premestitve soprogov. Dne 5. maja t. l. bo preteklo 10 let, odkar se je društvo ustanovilo. V teku tega časa se je vsestransko udeleževalo na humanem in karitativnem polju. Blagajničarka ga. Gregorc Marica je podala blagajniško poročilo. Celoletni denarni promet je znašal okroglo 58.000 Din.

Nato je bil izvoljen sledeči odbor: predsednica ga. Sobothy Inka, podpredsednica ga. Miklavčič Janja in ga. Šavnik Slavka, tajnica gđa. Pipan Rezika, blagaj. ga. Gregorc Marica, gospodarica ga. Košnik Angela; odbornice: ga. Znidaršič Mira, gđa. Bizjak Jerica, ga. Jane Filipina, Vodenik Franja in ga. Dolar Hela; dalje 5 namestnic in 4 članice nadzorstvenega odbora.

Imena odbornic pričajo, da bo Kolo tudi v prihodnjem deceniju tako sijajno vršilo svojo nalogo kakor do sedaj. To bo pač najlepše priznanje odboru in članicam, za javnost pa nesebično dobrodelno in kulturno delo.

Huda nesreča v zagorskem »Lebringu«

Rebra so se mu zasadila v pljuča

Zagorje, 18. marca.

V ponedeljek so pričeli podirati steklarske hiše v takozvanem »Lebringu«, ki so lastnina Abelnovih steklarov. Prebivalce teh hiš je doletela nesreča, da se morajo izseliti, a ne vedo, kje naj bi se nastanili. Danes pa se je zgodila še hujša nesreča, ki bo najbrž končala s smrtjo mladega človeka.

Pri podiranju je med drugimi tudi zaposlen Franc Koritnik, 20letni steklarski delavec iz Hrastnika, doma v vasi Suha dol, občina Loka. Ob 10. uri dopoldne je z nekim drugim tovarišem podiral sleme na pritični hiši. Hlod za hlodom se je valil raz strehe. Tako sta prišla

dolg hlod, da bi ga poslala za drugimi, a baš ta je postal za Koritnika usoden. Pri zamahu mu je spodrknilo in je telebnil z višine 4 m na tla. Hlod je zgrmel za njim in mu padel z vso svojo težo na prsi.

Težko ponesrečenega Koritnika so njegovi tovariši takoj prenesli v bližnjo hišo in poklicali zdravnika g. dr. Slavka Gruma, ki je ugotovil hude poškodbe. Pri padcu si je izpahnil levo roko, hlod mu je pa zlomil štiri rebra, ki so se zasadila v pljuča, kar povzroča močno krvavenje. Ponesrečenčovo stanje je skrajno nevarno in je le malo upanja, da bi ostal pri življenju.

padla tolpa treh psov gđc. Anico Kozjekovo, učiteljico v Dol. Nemški vasi. Eden od psov jo je ugriznil v nogo in je poklicani zdravnik odredil, da mora gospodična v Higijenski zavod. Županstvo ponovno opozarja na vse posetnike pse, da se strogo držijo navodil in predpisov, ki veljajo za proste pse, ki niso priklenjeni.

Po ostru burji in snegu je nastopilo solčno vreme. Ceste so se osušile in je prav toplo prijetno.

Delovanje zadruga »Ru arski dom«

Trbovlje, 19. marca.

Ko si je delavstvo pred 9 leti ustanovilo v Trbovljah svojo splošno delavsko gospodarsko zadrugo »Rudarski dom«, so bile razmere v rudarskih revirjih povsem drugačne kakor so danes. Takrat o kaki gospodarski ali socialni krizi pri nas še ni bilo duha ne sluha in marsikateri delavec si je od svojega sicer borpnega zaslužka lahko pritrgal nekaj dinarjev, ki jih je naložil v svojo gospodarsko zadrugo. Kar je neugodno vplivalo na razvoj novoustanovljene splošne delavske gospodarske zadruga, so bile takratne samo neprijetne strankarske razmere, ki so vžigale politične strasti celo med delavstvom samim. Te strasti so povzročile novoustanovljeni gospodarski zadrugi v prvih letih veliko škodo, od katere se očividno še danes ni povsem opomogla.

V zadnjih letih, zlasti pa po 6. jan. 1929, pa so izginili v javnosti vsi predsodki, da so se nekoč zbirali okrog »Rudarskega doma« takozvano »neodvisni« rudarji. Danes je vse pozabljeno in nikdo niti najmanj ne dvomi, da so naši zadrugarji v »Rudarskem domu« enako zavedni jugoslovanski državljani, ki ljubijo svoj dom, svoj narod in svojega kralja, kot vsi ostali zavedni Jugoslovani.

Tare jih le težka kriza v rudarskih revirjih, ki jim ovira uspešen napredek zadruga delovanja. To je pokazal tudi nedeljski občni zbor v Rudarskem domu, ki je bil povoljno obiskan. Načelnik zadruga g. Grabner Vinko je občnemu zboru uvodoma pojasnil, da je bil občni zbor pravilno sklican ter objavljen v dnevniku »Jugoslovan« z dne 27. febr. t. l. Nato je poročal o gibanju zadruga gospodarstva v minulem poslovnem dovetlju, ki je zlasti v zadnjem letu bilo občutno ovirano vsled nastale rudarske krize. Mnogo članov je svoje vloge, deleže in obresti dvignilo, to pa ne morda radi nasprotovanja zadrugi, marveč radi slabega zaslužka v sedanji težki krizi, ker denar nujno potrebujejo. Radi tega je načelnik g. Grabner nujno apeliral na zadrugarje, da po vseh močeh podpirajo zadrugo, da svojih deležev, vlog, itd. ne dvigajo, ker s tem ovirajo napredek zadruga, marveč da z vso vneto zbira nove zadrugnike, ker le na ta način se bo gospodarstvo zadruga dvignilo. Čim bo sedanja kriza minila, bo zadruga aktivnost

pojačana in se bo pristopilo k realizaciji novih zadruga-gospodarskih načrtov, ki bodo delavsko zadrugašstvo v Rudarskem domu dvignili na tako višino, da bo z največjim uspehom delovala za delavske socialno-gospodarske interese in trboveljskem rudarskem revirju.

Blagajnik g. Škrinar je zatem prečital računski zaključek ter pojasnjeval posamezne postavke. Predsednik nadzorstva g. Bastič Franc je izjavil, da je blagajnik posloval v redu, zato se mu izreče absolutorij in zahvala.

Pri volitvah je bil izvoljen stari odbor, in sicer v načelstvo g. Grabner Vinko, Gunšek Franc, Gorjane Jože, Škrinar Jože in Požun Franc; v nadzorstvo pa gg. Bastič Franc in Dominik, Plahutnik Franc, Fogris Franc in Zupan Ivan.

Pri raznoterostih se predlaga in soglasno sklene, da ostanejo deleži do nadaljnjega brezobrestni, nakar je bil občni zbor zaključen.

Zborovanje učiteljstva kranjskega okraja

Šmartno pri Kranju, 18. marca.

Prvo letošnje zborovanje učiteljstva kranjskega okraja je ob udeležbi okoli 70 učiteljev in učiteljic otvoril danes dolgoletni predsednik društva tov. Josip Lapajne, pozdravljajoč posebno prosv. referenta tov. Vilibalda Rusa in novopristopivše mlajše članstvo, ki naj v duhu iskrenega tovarištva, složnega sožitja in smisla za organizacijo deluje za napredek prosvete in stanu. Zbor obsodi nekvificirane izjave posameznikov in se izglasuje odboru zaupnica. Za dijaški dom v Beogradu vplača vsak član 5 Din. Učiteljstvo govori nato o učiteljskem pevskem zboru, izhajanju »Prosvete«, o izvenšolskem delovanju, samopomoči za otroke, o javnih toriščih udeleževanja in o znani spomenici, ki jo sprejmejo navzoči soglasno. Navzoči komisar sreskega načelstva g. dr. Ivan Zobec poda daljša navodila glede ljudskega šetja, izpolnjevanja posameznih obrazcev in običaj okolnostih popisa sploh. Učiteljstvo je izneslo več vprašanj in želje glede šetja, tudi iz materialnih vidikov.

Tov. Ivan Demšar iz Zabnice je referiral o sreskih prosvetnih zadrugah in je posebno temeljito obdelal tozadevni pravilnik. Zatem je načelnik škofojloškega Sokola tov. Rudolf Horvat v skrbno zasnovanem in jedrnatu obratnem predavanju govoril o Sokolstvu, njega smotnih in organizaciji. Več stavljenih vprašanj se odloži. Referent tov. Rus najtopleje priporoča vsemu učiteljstvu jako sodelovanje pri Sokolu; vsak naj se udeležuje na torišču, kjer upa uspešno in največ doseči. Ob zaključku nad 5 urnega zborovanja se spominja predsednik spomenice jugoslovanskega episkopata in vabi učiteljstvo da se v čim največjem številu udeleži molitev za naše neosvobojene brate in sestre.

Nesreča pri streljanju

Prav posebno je streljanje v modi na Polzeli. Za Veliko noč, Binkošti in razne godove, vsakokrat se mora streljati. A prav posebno pa se je slišalo v sredo zvečer, a čudno ni, saj je tu vse polno Jožefov in Jožic.

Zbrala se je tudi družba Jožefov v sredo zvečer v Stefančičevi gostilni na Polzeli. A v bližini gostilne so se pa pričeli zbirati fantje, da se je zbrala družba fantov, ki bo vsem v gostilni se nahajajočim Jožefom »ofirala«. A da ne bo tako »prazno«, je eden izmed fantov prinesel nekaj kosov »dinamon«. Stari pa resnični pregovor pa pravi, da nesreča nikdar ne počiva. Prišel je med nje grede od krojača Golobič Karel, rodem iz Brežic, sedaj dninar pri županu Antonu Mešiču.

Okrog pol devetih so se pripravili, da bodo pričeli z »mačjo godbo« in da bodo dinamom razstrelili.

Golobič, željan streljanja, je na vsak način hotel zažgati dinamom, a med tem je eden od fantov že vtnalil vžgalno vrvice in zanetil. V tem hipu skoči Golobič k njemu in mu hoče izdreti iz rok dinamom, rekoč: »Pust' bom jes pržgav!« Drugi fant zavpije: »Pust' ga ti, pa bod' pameten, saj cindar že goril!« Golobič pa le ni hotel izpustiti. Takoj nato mu je v roki eksplodiral in mu roko v zapetju odtrgal, da so kosti in prsti frčali po zraku.

Vse veselje je minulo. Nesrečnega Golobiča so odpeljali k okrožnemu zdravniku g. dr. Cervinku, ki mu je nudil prvo pomoč in odredil, da se takoj odpelje v bolnico.

Res čudno, da ljudi še ni izučilo in da še vedno toliko držijo na streljanje. Prav umestno bi bilo najstrožje prepovedati streljanje.

Sleparski ženin pred sodniki

V torek 24. t. m. bo stal pred sodniki v Ljubljani Jožef Križnar, roj. l. 1901 v Koroški Beli in tja pristojen, sodar v Devici Mariji v Polju. Križnar je obdolžen, da je okradel svojega gospodarja v Primorskem pri Kranju ter da je izvalil od petih kmetijskih deklet z oblubo zakona večje denarne zneske. Ko bi se imela vršiti poroka, je Križnar izginil, kot da bi se vdrl v zemljo. Za obravnavo vlada veliko zanimanje v Ljubljani kakor tudi v najbližji ljubljanski okolici, kjer si je sleparski ženin izbral svoje žrtve.

Bled

»Kino-Bled« predvaja danes in jutri ob običajno določeni uri ganljivo tragedijo grozno zapeljanega mladeniča v 6 dejanjih »Noč smrti«. V glavnih vlogah Alice Joyce in Richard Barthelmes.

Stavbeno gibanje. Podjetnik Plemelj je zgradil moderno osnovno šolsko poslopje v Lescah. V kratkem času je spravil pod streho povišek in prizidek trinadstropnega hotela Jekler, v poldrugi meseci je postavil izpopaznato stavbo novega Šolskega doma, ki stoji za vilo Vltavo na Prešernovi cesti. V treh tednih je postavil trinadstropen Vrhunčev hotel poleg pensiona Vovk. Pri podjetniku so zaposleni samo domači delavci in obrtniki.

Maribor

m Obrtniški praznik. Mariborski obrtniki so proslavili Jožefovo zborovanje v Narodnem domu, katerega se je udeležilo zelo veliko število obrtnikov in obrtniške mladine. Na zborovanju so govorili gg. Kvas, profesor Fink, industrija-les Zadravec in inspektor Založnik. Z zborovanja so Nj. Vel. kralju poslali udanostno brzojavko.

m Predavanje dr. Kukovca. Nocoj ob 20. uri bo v mali dvorani Narodnega doma predaval minister v pokojih dr. Vekoslav Kukovec o českoslovaškem politiku dr. Karlu Kramaru.

m Proslava 20-letnice škofovanja dr. A. Karolina. V četrtek in včeraj se je v mariborskih cerkvah slovesno praznila dvajsetletna obletnica posvetitve dr. Andreja Karolina v škofa. K proslavi so prišli tudi zagrebški nadškof dr. Ante Bauer v spremstvu msgr. dr. Slamića ljubljanski knezoškof dr. Rožman in številni drugi cerkveni dostojanstveniki. Oba dneva so se darovale pontifikalne maše.

m Glavna skupščina Kolesarske zveze kraljevine Jugoslavije. Jutri dopoldne bo v hotelu Halbwild glav. skupščina Kolesarske zveze kraljevine Jugoslavije, katere se bodo udeležili delegati vseh kolesarskih klubov v naši državi. Prvi predstavniki bodo prispeli v Maribor še danes popoldne.

m Slove Stjepana Ivelje. Naš priljubljeni tenorist g. Stjepan Ivelja zapušta te dni mariborsko Narodno gledališče in odhaja v Ljubljano, kjer je angažiran v operi in operi. Od Mariborčanov se bo poslovil dne 1. aprila z nastopom v operi »Škrljančev gaj«.

m Občni zbor Ribarskega društva. Mariborsko ribarsko društvo bo imelo svoj letošnji občni zbor v soboto, dne 29. t. m. ob 10. uri dopoldne v loviski sobi hotela »Orel«.

m Nove obrti. Nabavljajna zadruga državnih namestencev bo v kratkem ustanovila svojo lastno pekarno in tri mesnice. Pekarna bo v kletnih prostorih njenega doma, mesnice pa bodo v Melju, pri Magdaleni in na Glavnem trgu.

m Vrtnarski tečaj. Vseled neugodnega vremena je vrtnarski tečaj preložen na dan 30. in 31. t. m.

m Prihod odličnik Poljakov v Maribor. Na potovanju po Jugoslaviji bodo prispeli v aprilu v Maribor trije odlični poljski javni delavci, predsednik Poljsko-jugoslovanske lige g. Knelewski in Varšave, ravnatelj poznaniškega veleposelnika g. Kraynaskiewicz in tajnik lige g. dr. Papierkowski. O priliki njihovega prihoda bo najbrže tudi sestanek podružnice Poljsko-jugoslovanske lige v Mariboru.

m Predavanje o moderni francoski umetnosti. Danes, v soboto ob 20. uri bo predaval pod okriljem francoskega krožka v dvorani Zadrugne gospodarske banke g. K. Hegeduš iz Zagreba o moderni francoski umetnosti od leta 1850 do danes. To predavanje, ki ga bodo spremljale lepe projekcijske slike, bo uvod k razstavi moderne francoske grafike, ki se bo otvorila jutri, v nedeljo ob 11. uri v mali dvorani »Uniona«. Vstopnine ne bo.

m Izganjanje naših državljanzov iz Avstrije. V zadnjem času prihajajo iz Avstrije preko Maribora v našo državo vsak dan številni izgnanci, naši državljani. Med njimi so tudi taki, ki so bili tam rojeni ali so živeli že po 20 in 30 let v Avstriji, ne da bi se zavedali, da nimajo državljanjskih pravic. Nekateri pripovedujejo, da so delodajalci, pri katerih so bili zaposleni, bili pozvani, da jih odpustijo, ko pa so tako postali brezposelni, so jih oblasti aretirale in po odgonu poslale preko meje. Očitno gre torej za sistematično izganjanje Jugoslovanzov. V istem času pa so pri nas nemoteno zaposleni tisoči Avstrijci.

m Trg za ribe. Na včerajšnjem trgu so se prodajale sardele po 16 Din, sipe po 24 Din, morske jegulje po 30 in jegulje po 13 do 25 Din kilogram.

m Jožefovo v Studenem. Letošnje praznovanje Jožefovega dne v predmestnih Studenih zdaleka ni dosegalo hrupa in razkošja prejšnjih let. Celo romarjev je bilo manj. V »pratrju« so manjkale mnoge atrakcije. Znamenje gospodarske krize.

m Aretacije. V sredo so bili v Mariboru aretirani: Marija H. radi berčenja, Matilda M. radi vlačuganja in suma tajne prostitucije ter Leopold P. ker ni hotel plačati zapitke; v četrtek pa so romali k »Grafu«: Marija M. radi tajne prostitucije, Janko K. v sled nedostojnega vedenja in Ludvik J. radi kaljenja nočnega miru. M. Onim, ki bi radi igrali! Vse one, ki imajo veselje do udeleževanja na odru, vabi dramski odsek Sokola I. da pristopijo k društvu. Posebno so dobrodošle dame. Prihodnji sestanek dramskega odseka bo v ponedeljek, dne 23. t.

m. ob 20. uri na odru v podčastniški šoli (v katedrni). Zbirališče do točno poldvajsete ure pred glavnim vhomom.

m Nocojšnja akademija Sokola I. Opozorjamo še enkrat na nocojšnjo akademijo Sokola I v vojašnici kralja Petra I.

m Narodno gledališče. Danes, v soboto se bo ponovila Finzgarjeva »Veriga«, jutri, v nedeljo popoldne se bo pela zadnja v sezoni in po znižanih cenah Leharjeva opereta »Ciganska ljubezen«, zvečer pa Kalmanova opereta »Knežinja čardaša«. Radi obolevosti režiserja H. Tomašića, ki pripravlja krstno predstavo Reharjevega misterija »Učlovečenja«, se študira Antoinova igra »Leseni konji«. Kulminacija pa bo dosegla letošnja operetna sezona z uprizoritvijo Kalmanove »Cirkuške princeze«, ki jo pripravljajo gg. Truhovič in Herzog.

m Nesreča otroka. V četrtek popoldne sta ostala pri Petkovih v Trstenjakovi ulici 20 sama doma 4 letni Otmar in njegova stara mati Zofija Grabičeva. Starša je pomivala, otrok pa se je igral po kuhinji, prišel do štedilnika, zagrabil velik lonec, v katerem je bila vreča vode in ga tako nesrečno prevrnil, da se mu je voda silila na obraz in prsa. Dobil je pri tem tako težke opekline, da so morali poklicati rešilni avto, ki je malega Otmarja prepeljal v bolnico.

m Strel v roko. V četrtek se je 18 letni vajenec Lojze Pilberšek iz Studencev s flobertovko po nesreči obstrlil. Ranil se je v roko. Prvo pomoč so mu dali na rešilni postaji.

m Nesreča. Včeraj kmalu po polnoči si je v Studenih pri padcu na oledenelih tleh zlomil desno nogo 72 letni Jožef Grobelnik iz Šmartna na Pohorju. Prepeljali so ga v bolnico.

m Nesreča pri sankanju. Včeraj okrog 14. ure je 18 letni v Miklošičevi ulici stanujoči dijak Vlado Pušenjak padel pri sankanju in si izvil desno nogo. Prepeljali so ga v bolnico.

m Preložitve nogometnih tekem. Za jutri napovedane nogometne tekme se vsled snega, ki še leži na igrišču, prelagajo na nedeljo, dne 29. t. m.

Tragična smrt uglednega veleposelnika

Utonil je v cestnem jarku na povratku domov

Maribor, 20. marca.

Včeraj zjutraj okrog 4:50 je našla neka mlekarica v jarku pri cesti, ki vodi iz Maribora v Košake in dalje v Pesniško dolino, starejšega moškega trdega in brez življenja. Obvestila je takoj najbližje ljudi, ki so ponesrečena dvignili in spoznali v njem 45letnega veleposelnika, sodnega čenila in bivšega župana Ruperta Pirherja iz Košakov. Bil je mrtev. O dogodku je bilo obveščeno orožništvo, ki je odredilo komisijski ogled in uvedlo preiskavo, da ugotovi ali gre le za nesrečo ali za zločin. Po mestu so se namreč že takoj zjutraj pojavile govorice, da je Pirher postal žrtev zločina in so se trdovratno vzdrževale tudi ves dan včeraj in celo še danes. Rezultat temeljite preiskave in obdukcije pa je drugačen. Pirher je, kakor se je ugotovilo, pozno v noč menda do 2. ure popaval v Dreissgerjevi gostilni v Koških in se potem sam napotil proti domu. Tu je v bližini druge čuvajnice padel s ceste v jarek, po katerem teče potok in se najbrže vsled svojega stanja in udarca pri padcu ni več mogel dvigniti in se je zadušil. To potrjuje tudi mnenje zdravnika, ki je ponesrečena obdukiral in ugotovil, da je vsak zločin izključen. Truplo pokojnika so prepeljali v mrtvašnico na Pobrežje, kjer je bilo danes pokopano. Dogodek je, kakor smo že omenili, vzbudil v Mariboru izredno veliko pozornost in postal predmet nešteti govorice.

Vlomilec pod posteljo

Preprečen vlom — Pogumna domača hčerka

Dobrovnik v Prekmurju.

V torek je bil tu lokalni praznik. Ob takih prilikah se navadno občani nekoliko daljša zamude v gostilni, kjer vlada živahno razpoloženje ob zvokih ciganske godbe.

Tudi v gostilni g. Toplaka je bilo ta dan nekoliko več gostov kot običajno. Nekako ob 3/8. uri zvečer je stopil v gostilniško sobo domači hlapec Gerencier Franc, katerega so pa gosti komaj opazili, ter se kmalu nato zopet izmuznil ven.

Sosedna soba, kjer je gostilničar hranil v mizici manjše vsote denarja, ni služila v gostilniški namene. Bila je temna, a okno je bilo

priprto. Nekako uro na to je domača hčerka Anica stopila v to sobo, hoteč zakuriti v peč. Ko je stala pri peči, je zaslišala pod posteljo šum. V temni slutnji je pogledala pod posteljo, kjer je padelata temna postava. Hitro je skočila k vratom in poklicala svojega brata Kalmana, sama pa je pazila v sobi, da bi vlomilec med tem ne popihal skozi okno, ki je bilo odprto na stečaj. Ko sta vstopila brat Kalman in gospodar v sobo, so pozvali vlomilca izpod postelje. V njem so spoznali domačega hlapca Gerencierja Franca, ki je nedavno prišel odgonakim potom iz Amerike, kjer ima svoje stariše.

Na lice mesta poklicani orožnik g. Vuković ga je preiskal in našel nekaj denarja. Ker pa je bil moten pri poslu, je pustil predal miznice odprt, in zlezel pod posteljo, hoteč pozneje nadaljevati započeto delo. Vlomilec, ki je star komaj 18 let, je odvedel orožnika na stanico. Ker pa tu ni bilo prostora, so ga odvedli na dom njegovega starega očeta. Ponoči je od tu pobegnil, se vrnil v hlev svojega gospodarja in tu iz maščevanja porezal ude pri konjih, nato pa odšel počivati na svoje staro mesto, kjer ga je kmalu nato našel domači sin Kalman in dognal, da so ude porezane na drobne kosce, maščevalno delo hlapca.

Drugo jutro ga je odvedel na orožniško stanico, kjer je bil zaslišan in pridržan v zaporu. Sumi se, da so razne tatvine, ki so bile izvršene v zadnjem času, tudi njegovo delo.

Pri pohorskem jezeru v zimskem sijaju

Pohorski Pozejdin in povodni mož, Jezernik imenovan, je prvotno samotaril na Koroškem vrh Plešivca v gorskem jezeru. Toda kmalu so ga od tamkaj pregnali, ko so postavili sv. Urš na čast veliko romarsko cerkev. Glasnega zvonjenja in pa hrusča in trusča pobožnih romarjev in romaric ni mogel prenesti, ker je nad vse ljubil ljubi mir. Tako je pobral jezero in se preselil z njim na sosednje Pohorje na Jezerski vrh; komaj streljal pod tem znamenitim vrhom (1530 m) biva in sniva sedaj na prostorni, z gostim ruševjem obdani planici.

To je Ribniško jezero.

Gorje ti, če vržeš v poletnem času v mirno počivajoče jezersko vodo kamen: Jezernik se razljuti, burja nastane, razburkani jezerski valovi te požoro. Po zimi se tega ni treba bati. Led, trd, kot pohorski granit, pokriva, prepleten s prozornim pajčolanom v solncu lesketajočih se snežink, zimsko bivalistično Jezernikovo, v katero je vkleknjen s tisočimi ledenimi verigami, da ne more ganiti ne rok ne nog.

Spodaj se pa po Dravski, Mislinski in Savinjski dolini, še bolj pa na Ptujemskem polju vse naokrog širi, dviga in valovi nemirno neskončno sinje-svetlo morje, iz katerega kipijo samo tu pa tam ostrorobi, in prvi pogled oledeneli otoki; pod tem ledenim in meglenim morjem kašlja starša zima z nagubanim čelom in upadlim licem. Nad njim pa sije sedaj, sredi zime, gorko solnce; veje svež in osvetojuč zrak; vlada življenje in pomlad, da se ti kmalu zrudečijo lica, ko da bi te peklo vroče dalmatinsko solnce.

Na jugu dva otoka: Donačka gora in Boč. Kot velikanski orjaki štrle proti nebu nebotični vrhovi Kamniških planin in Karavank. Vesoljna Koroska je potopljena v morju; le tam, kjer se meji na Tirolsko in Solnograško, žari v solčnih žarkih Pastirica, ledenik na Velikem Kleku, s svojim imenom živa priča poznim rodovom, da so tamkaj v davnih časih slovenski pastirji pasli svoje črede.

Nizko ruševje obrablja jezero in dve radovalni okni; vmes leže mahovite in šotne blazine. Poleti se je tu solnel, kadar je bil dobre volje, Jezernik, ali pa se je na njih veselo vozil po Jezeru. Tedaj je bilo kaj prijetno z njim vred se hladiti in počivati ob jezeru. Sedaj je vse to valovito in pokrito s svetlimi, sneženimi plastmi. Tudi bele breze, ki so se prej svetile nekoliko pod jezerom, so se sedaj pametno upognile, da se ne zlomijo, in poljubljajo s svojimi vrškami mrzla zimska tla. Neupogljive smreke in jelke pa stoje ponosno z glavo pokonci, ogrnjene v srebrno-svetle plašče, posejane s smaragdi, rubini in jaspisi. Njihove veje in vejice so vsled zadnjega dežja obdane s trdim ledom, tako da vise kakor bele piščalke navzdol. Če veter lahno potegne in udarja veja ob vejo, vejica ob vejico, tedaj nastane čudovita lepa melodijna pesem. Sedaj se ti zdi, da slišiš iz daljave enakomerno, mehko in lepo ubrano jesensko pesem vno-grajskih klopotcev, in spomniš se dozorevajočega grozdja, drozgov, kosov in drskačev, ki ga obirajo. Potem zopet, ko veter silneje za-

piha in zaječijo stara debla in zaječijo mlade smrečice, čuješ mogočno doneti iz božjega hrama velike orgle o božicu, ki spremljajo slavnostno cerkveno petje. Da, Pitagora je imel prav, ko je učil, da vlada in se lahko sliši v vsejmirju čudovito lepa harmonija. Tu pri pohorskem jezeru se o njej v zimskem sijaju vsako brez truda lahko prepriča.

Megleni valovi, pljuskajoči ob obronke zimskega Pohorja, so začeli pojemati; morje se umika, požira valove vase in nazadnje izgine. Tedaj se odpre pogled na ves zimski kras naše in tudi tuje zemlje.

Na zasneženih holmih in hribih vabijo bele cerkvice, kličejo zvonovi sv. Antona, sv. Bolfenka, sv. Primoža in še mnogo drugih svetnikov. Te velikanske šume pa, ki pokrivajo, lesketajoče se v zimskem solncu, vse Pohorje, se zde kakor kralj Matjaževa vojska: vojak stoji pri vojaku; sulica se bliska pri sulici, ščit se boči ob ščitu, meč se blišči ob meču: vse pripravljeno za osvobodilen pohod. Tam pa, kjer počivajo cele skupine brez in ruševja pod sneženo odejo, kralj Matjaževi vojniki še spe ali dremajo; za nje še ni prišel čas; le kadar solnce topleje pripeka, dvigajo zaspano glave; neko mirnanje gre skozi zimo, a kmalu zopet umolkne.

Na goli obli planji Jezerskega vrha so se nepričakovano pojavile tri črne pike. Kmalu se izločijo: divje koze so. Nekaj redilne trave je tudi za nje še po zimi tu gori. Toda veter vleče od jezera proti njim. Hitro te zavohaj njih vodnik in stražar: zabrizgne in v trenutku izginejo čez rob v vijoličasto senco.

Ko se nagne zima, ko mine njena veličastnost in posuje Vesna v pomladanski ljubečnosti s pisanimi cveticami hrib in dol in tudi Pohorje, bodo prišli na Jezerski vrh iz doline mošje, oboroženi z lopatami in krampi, s sekirami in žagami. Prišli bodo kopat in graditi, da dograje »Ribniško koč«. Škoda bi bila, ako bi pred njimi Jezernik, vaje miru in zimskih spon osvobojen, s svojim jezerom vred s Pohorja pobegnul kam drugam. — Dr. Fr. M.

Nočni požar v Melju

Maribor, 20. marca.

V noči od srede na četrtek okrog 2 ure zjutraj je plat zvona v stolnici naznanil apelič Mariborčanom ogenj v meljskem mestnem okraju. Gasilci, ki so bili že telefonično obveščeni, so takoj odšli v Melje ter našli v plamenih baraka trgovca Franca Marka na Meljski cesti št. 72, v kateri je poleg drugega tudi prodajalna. Pričela so se takoj gasilna dela, a rešiti je bilo mogoče samo del opreme in ostalega pohištva. Baraka sama je pogorela do tal. Pri požaru pa se je dogodila tudi strašna nesreča, pri kateri je natakarc restavracije »Union« Franc Krabonja zadobil tako težke poškodbe, da je malo upanja, da bi ostal živ. Ker njega samega še ni bilo mogoče zaslišati, se domneva, da se je nesreča zgodila tako, da je ogenj nastal vsled tleče cigarete natakarca Krabonje, ki je legel v baraki k počitku v vinjenem stanju. Ko se je prebudil in zavedel, je bila baraka že v ognju, gorelo pa je tudi vse na njem, tako da je bil, ko je s pomočjo gasilcev planil na cesto, docela podoben živu baklju. Navzdi so mu sicer takoj priskočili na pomoč, toda bil je tako grozovito spečen, da se je nezavesten zgrudil na tla. Posvajajoč rešilni avto je Krabonja prepeljal v bolnico, kjer so ga morali operirati, toda upanja je malo, da bi ostal živ. Vseled ognja nastala škoda se cení od 60.000 do 100.000 Din, je pa v celoti krita z zavarovalnico.

Sv. Tomaž pri Ormožu

Smrt zaslužnega župana. Pred dnevi je po kratki in lahki bolezni v Gospodu zaspal župan in posestnik Ra ušl Jožef iz Hranjigovec pri Sv. Tomažu. — Naj počiva v miru, žalujočim so-žalje!

Dobrovnik

Metanje kamnov je menda tukajšnji mladini v krvi. Vsak dan se vršijo bitke med vživljimci in »nizjimci«. Pri tem pa pobalini ogrožajo varnost tudi nedolžnih. Tako je pri taki »bitki« priletel kamen preko ceste in zadell mirnega solarčka Janoša Vargo ter mu prebil kožo 1 cm nad očesom, da ga je v hipu obšla kri. Take pobalinske »fračrje« bi bilo treba strogo kaznovati.

Kakor čujemo, namerava občina na lepem prostoru zidati novo šolo s pripadajočimi stanovanji za učitelstvo. To je pa tudi zadnji čas. Današnje poslopje nikakor ne odgovarja niti najbolj »mivnim higijenskim potrebam.

Frigid:

Včasih pa mož tudi nima prav

Južnoslovaška narodna.

Mož je dejal:

Vstani žena, kaj ne veš, da moramo danes v obiske na tvoj dom? Vzeml stvari, kar je treba, in daj malemu roko, da gremo.

Žena si je oprtala na pleča, kar je bilo, dala je malemu roko in tako so šli iz koče in so šli iz vasi. Njen dom je bil daleč onstran puščave — kakor se pač pogostem zgodi, da je človek zelo, zelo daleč doma — in tako so šli in šli. Prvi je šel mož, zadaj je tekla ona z malim in z vsem, kar je nosila s seboj. Zgoraj je viselo solnce, spodaj je žgalo solnce, na plečih jo je skelelo breme in na arcu ji je gorelo tudi precej gorja — žene nosijo na svojih sreih zmirom mnogo vsega — in tako so šli in šli.

In ko so imeli že mnogo dneva in mnogo peaka za seboj in ni bilo nikjer na obzorju nobene kokosove palme in nobenega upanja, je žena vzdihnila pod vsemi svojimi težavami in rekla:

Če bi zdajle prišla do studenca, bi se vrgla nanj in bi pila, dokler ga ne bi izpila do dna.

Mož je šel počasi dalje, samo čez ramo se je malo ozrl in je dejal:

Kaj govoriš, je dejal, da bi cel studenec izpila do dna?

In žena je rekla:

Tako hudo sem žejava, da bi ga menda res izpila do dna.

Ko so prešli pol dneva, so prišli do studenca. Žena se je nagnila in pila, in je pila, kolikor ji je dalo srce. Potem se je dvignila in je rekla:

Sedaj pa lahko spet gremo.

Mož pa je dejal:

Kam bomo hodili — kaj ne boš izpila studenca do dna?

Žena pa spet:

Kaj ti ne pride na misel — čemu neki do dna? Jaz sem se napila do sita in zdaj bi lahko spet šla.

In mož:

Kaj nisi malo prej govorila nekaj o studencu, ki ga boš izpila do dna?

Žena je povesila oči in ni ničesar rekla na to: saj se pa tudi ni dalo kaj reči — čista resnica je bila, da je prej govorila o studencu, ki bi ga izpila do dna, pa to je bila rekla kar tako, v njenih nedrih je dremalo mnogo, zelo mnogo neznanih želja — o, in tudi takšni studenci so bili morda kje onkraj obzorij, ki bi jih bila rada izpila do dna — toda tale studenec tu, iz tega se je napila do sita.

In tedaj je mož dejal:

Poklekni in ga izpij.

Žena je pokleknila in je rekla:

Jaz ga ne morem.

In mož je segel po loku in je ustrelil vanjo, da se je kakor mrtna sescila v pesek. In ko si je potem sam nakladal na hrbet, kar je bilo,

mu je bilo najprej malo žal, da se je tako daleč spozabil — ne, tako slab človek pa tudi ni bil, da ga vsaj malo ne bi zapelala vest — in si je mislil: mari bi bil potpel, da bi domov vzelka vse te reči, in bi jo šele nazaj gredo. Potem pa mu je prišlo na misel, da bi bila najbrž tudi pri svojih nabrakala vsake vrste stvari in da bi bilo nazaj grede prav tako vsega čez glavo, in tedaj mu je bilo čisto vse eno in se je povsem umiril. Vzel je malega za roke in je šel in šel.

In tako je prišel do vasi in v hišo, iz katere je bila žena doma.

Stara dva sta ga vprašala:

Kje pa si pustil ženo?

In mož je dejal:

Nič kaj dobro ji ni, pa je ostala doma.

Mali pa je šel za staro materjo iz hiše — otroci pač nikoli ne vedo, kaj je narobe in kaj je prav — in je rekel:

Nič ni mati ostala doma. Pri studencu sredi poti leži.

Stare ženske so zmirom radovedne; samo to se imajo, kar lahko izvedo, in mu je rekla, kakor bi pač rekla vsaka mati na mestu nje:

Čisto vse po vrsti mi povej.

In mali je povedal, kako je bilo.

Stara mati pa mu je še rekla:

Nikomur ne rini besede o tem.

Potem sta šla stara dva do studenca in žena je ležala tam in še ni umrla — življenje žen-

ske je kakor kamen, ne ubiješ ga pa ga ne ubiješ. Vzel sta jo in sta jo nesla domov in sta jo ležila in previjala sedem dni in še sedem

dni in spet je bila na nogah. Potem je stara mati zvarila pivo in k zetu poslala slo:

Pridi, met, tašča je zvarila dobrega piva in te vabi, da prideš z ženo v goste.

Zet je vstal, na tihem si je mislil: tašča zame pač ne more več zvariti dobrega piva — toda kaj je hotel, vstal je in je šel.

In ko je prišel, sta ga spet vprašala tašča in tati:

Kje pa si pustil ženo?

Mož pa je spet dejal:

Nič kaj dobro ji ni, pa je ostala doma.

Potem so sedli in pričeli piti. In ko so popili vse pivo, je tati poklical starec. Starec so posedli v krog, fast je sedel v njih sredo. Tašča je privredila ženo. Žena je stopila zraven moža in je vprašala starec:

Neka žena je sredi puščave rekla, napol mrtva od žole in solnce: Zdjalo bi izpila studenec do dna. Ali sme nje mož potem zahtevati od nje, da ga tudi v resnici izpije? Ali jo sme potem nje mož s puščico ustreliti, če ga ne izpije?

Starec so se strnili v posvet in so se razmurmali med seboj. Na koncu so se zbrali in razsodili:

Ne, te pravice pa nima mož.

In so dejali še:

Takšne stvari se ne smejo goditi. Takšen zakon mora narazen.

In žena je ostala pri svojih, mož pa je vstal in šel in sram ga je bilo, da je vse tako naglo prišlo na dan.

Naša vinska produkcija in francoski odjemalci

Francoski vinski zakon prepoveduje rezanje in mešanje domačih vin z inozemskimi pridelki, ki se uvažajo. To se pravi, da se morajo v Franciji prodajati inozemska vina v takem stanju, kakor jih je inozemstvo dobavilo. Splošno je znano, da se okus konsumenta le težko prilagodi drugim tipom vina. Najbolj dokaz imamo, če poskušamo v neko razpečevalno področje uvesti povsem nov tip vina, ki prihaja iz dosedaj še neznanih krajev. Primorci, ki prihajajo v našo deželo, se le težko prilagodijo našim štajerskim vinom, bolje jim prija dalmatinsko vino, ki bolj odgovarja njihovemu okusu. Istotako je tudi v Dalmatini, oziroma Štajerci, če pridejo v kako novo področje, kjer se ne točijo njihova vina. Za Nemca je naše dalmatinsko vino v splošnem pretežno, za Primorca je rensko vino prepletko, včasih tudi prekislilo. Tako je tudi s Francozom. Naša vina ne odgovarjajo francoskemu okusu, so pretrda, bodisi vsled klimatičnih prilik, zemlje, sort ali kakih drugih vzrokov.

Francoski kupeji so že od tedaj, ko zaznamujejo prve vinske kupčije s Francijo, priporočevali rezanje naših vin, da se s tem doseže oni okus, ki prija Francozu. Tako se je prakticiralo in se tudi še prakticira, da naši vinski trgovci po navodilih svojih francoskih odjemalcev režejo bela banatska vina s črnim otelom. Tako rezanje je že bolj odgovarjalo francoskemu okusu. Tudi naša mastna rdeča barva črnih vin

ne prija.

Pred uveljavljanjem novega francoskega vinskega zakona (1. januarja 1930) so naša vina francoskemu vinskemu trgovcu izborna služila za rezanje z domačimi francoskimi pridelki, z novim zakonom pa je to, kakor rečeno, prepovedano. Če si hočemo ohraniti, ali bolje rečeno, ustvariti zadovoljiv odjem našega vina v Franciji, moramo sami preskrbeti, da bodo naša vina že doma, tako po svojem okusu, barvi, bučju itd. prirojena francoskemu okusu. Mi moramo ustvariti nove tipe vina in sicer take, kakor jih naš inozemski kupec zahteva. Torej z drugimi besedami, mi moramo naše vinogradništvo prestrojiti in ga nekako komercializirati. Ta potreba preorijentacije se uveljavlja že v raznih drugih panogah kmetijstva in bo morala tudi tu volens nolens priti na svoj račun. Z uveljavljanjem novih trtnih sort je ta proces seveda nemogoč, ker tu odločajo pač drugi momenti. V kletarstvu pa je ta preorijentacija mogoča. Poleg tega pa je seveda potrebno tudi odgovarjajoče kontingentiranje po posameznih vinorodnih predelih.

V Franciji se prvenstveno konsumirajo šampanjska vina, naloga naših vinarskih strokovnjakov, med katerimi so prav odlične osebnosti, je, da ta vprašanja temeljito preiščejo in sestavijo načrt preorijentacije naše vinske produkcije in s tem omogočajo kar največji izvoz tega važnega jugoslovanskega pridelka.

Gospodarske vesti

× Obrtniško filmsko predavanje v Ljubljani. Zavod za pospeševanje obrta Zbornice za TOI v Ljubljani priredi v nedeljo 22. t. m. ob 10. uri dopoldne v kinu »Ljubljanski Dvor« v Ljubljani filmsko predavanje za obrtnike, pomočnike, vajence in kvalificirane tovarniške delavce. Predavaljo se bodo v filmu avtogeno varenje raznih kovin po najmodernejši metodi. Film bo nudil priliko, da se naši obrtniki, obrtniški in tovarniški pomočniki, delavci in vajenci seznanijo z vsem procesom varenja v najrazličnejših položajih in na najraznovrstnejših predmetih, da spoznajo velikanski pomen avtogenega varenja za moderno tehniko in da se obenem pouče tudi o raznovrstnih napravah, ki so potrebne pri varenju, da se prepreči nevarne in poškodbe. Filmsko predavanje bo objasnjeval znani strokovnjak na polju avtogenega varenja g. inž. Leo Knez od Tvornice za dušik v Rušah. Vabimo obrtnike in obrtni nastajajo, pa tudi ostalo obrtništvo, osobito gg. inženirje in tehnične, katere bi zanimala avtogeno varenje, da se udeležijo tega filmskega predavanja. Vstopnine ni.

Dobave.

Prometno-komercialni oddelek Direkcije drž. železnice v Ljubljani sprejema do 23. marca t. l. ponudbe glede oddaje nalepljenih grafikonov in glede dobave 66.900 pol tiskovin.

Strojni oddelek Direkcije drž. železnice v Ljubljani sprejema do 23. marca t. l. ponudbe glede dobave 300 komadov gorilcev, 2000 komadov vložkov za acetilenske gorilce in raznega materiala za kemični laboratorij do 26. marca t. l. pa glede dobave 15.000 kg železa in 500 komadov prašnice. (Pogoji so na vpogled pri omejenih odelkih.)

Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 23. marca t. l. ponudbe glede dobave raznega okovja; do 30. marca t. l. pa glede dobave 24 kg kovinskih vijakov.

Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 1. aprila t. l. ponudbe glede dobave 325 komadov žarnic.

Direkcija drž. rudnika Breza sprejema do 2. aprila t. l. ponudbe glede dobave 20 komadov belo emailiranih univalkov.

Dne 15. aprila t. l. se bo vršila pri Upravi drž. monopolov, ekonomski oddelek v Beogradu oterfialna licitacija glede dobave 12.000 m³ lesa.

Direkcija drž. železarne Vares sprejema do 26. marca t. l. ponudbe glede dobave 500 m³ kisika, 5000 kg pločevine, 2000 kg stare med; do 1. aprila t. l. pa glede dobave raznih tračnic, vijakov itd.

Direkcija drž. rudnika Zabukovca pri Celju sprejema do 9. aprila t. l. ponudbe glede dobave 1 vodovodne sesalke.

Vršile se bodo naslednje oterfialne licitacije: Dne 7. aprila t. l. pri Komandni mornarice v Zemunu glede dobave strojnega in cilindrskega olja, bencina, industrijskega petroleja, bombazna za čiščenje in konzistentne masti; dne 8. aprila t. l. pa glede dobave 6000 ton domačega premoga. — Dne 8. aprila pri Direkciji drž. rudarskih preduzečev v Sarajevu glede dobave 500.000 komadov kapsol. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesantom na vpogled.)

Direkcija državnega rudnika Zabukovca pri Celju sprejema do 26. marca t. l. ponudbe glede dobave 10.000 kg portland-cementa, 2050 kg mineralnega olja in 1800 kg lahkega bencina. — Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 30. marca t. l. ponudbe glede dobave žičnih vrvi, 50 komadov železnih nosilcev in 1 industrijskega separatorja za čiščenje turbinskega olja.

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 30. marca t. l. ponudbe glede dobave 5 komadov nepremokljivih plaščev, raznih strokovnih knjig, 1 razkuževalnega formalinskega aparata, 14 komadov električnih steecev 50 komadov impregniranih drog, 130 kub. m hrastovega lesa, raznega električnega materiala, razne pločevine, cevi, žičnih krtac, žagice za kovine, vodnih tehnične, merik, lopat, kramпов, raznega železa, električne žice, šip, skripecev, železnih vozniht vint ter glede dobave 1 elektromotorja.

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesantom na vpogled.)

Borzna poročila

dne 20. marca 1931.

Devize.

Beograd, 20. marca. Berlin 13:5550—13:5850, Dunaj 799:05—802:05, London 276:32—277:12, Milan 207:30—209:13, Newyork 56:74—56:94, Pariz 221:81—223:81, Praga 168:32—169:12, Stockholm 15:2285—15:2685, Curih 1094:10—1097:10.

Dunaj, 20. marca. Amsterdam 285:18, Atene 9:2175, Beograd 12:49, Berlin 165:44, Bruselj 99, Budimpešta 123:90, Bukarešta 4:23, Kopenhagen 190:10, London 34:5525, Madrid 75:30, Milan 37:2625, Newyork 711:10, Pariz 27:82, Praga 21:075, Sofija 5:1225, Stockholm 190:50, Varšava 79:65, Curih 136:82.

Vrednostni papirji.

Beograd, 20. marca. 7% invest. pos. 89, 4% agr. obv. 52—52:75, 7% Blaire 813—83:75, 6% begl. obv. 69—70:50, Rdeči križ 21, vojna škoda 424:25—424:75, ult. junija 425:50, ult. julija 426.

Dunaj, 20. marca. Bankvercin 16:35, Kreditni zavod 46:60, Dunav-Sava-Adria 14:70, Prioritete 88:30, Trbovlje 40:01.

Notacija naših državnih papirjev v inozemstvu London, 20. marca. 7% Blaire 81:75—83.

Newyork, 20. marca. 8% Blaire 92—93, 7% Blaire 82—83, 7% pos. drž. Hip. banke 81:50 do 81:875.

Radio

Ljubljana, sobota, 21. marca, 12.15 Plošče (Mešan program). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 18.00 Viktor Pinaut: Po splitski okolici. 18.30 Bogo Pleničar: Šeh. 19.00 Kuna ver: Apneene in voda. 19.30 Ga. Orthaber: Angliččina. 20.00 Koncert zbora »Balalajka«. 21.00 Slovenske narodne z orkestrom poje g. Drago Zagar. 21.30 Valčkova ura, izvaja Radio orkester. 22.30 Časovna napoved in poročila: Hawaii-jazz. 23.00 Napoved programa za naslednji dan. Ljubljana, nedelja, 22. marca, 9.00 Ing. Jože Skubic: O sadjarstvu. 9.30 Prenos cerkvene glasbe. 10.00 Versko predavanje, tajnik Jagodice. 10.20 Ferdo Jelenc: Nauk o serviranju. 11.00 Radio orkester. 12.00 Dnevne vesti, plošče. 13.30 Dekliška ura: Največje pa... (gđe. Lebarjeva). 16.00 Humoristično štivo, pisatelj Milčinski. 16.30 Radio orkester. 17.00 Milčinski: »Kjer ljubezen tam Boga, dramska legenda (Ljudski oder). 20.30 Prenos z Dunaja: Simfonični koncert dunajskih simfonistov. 22.30 Časovna napoved in poročila. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Zagreb, sobota, 21. marca, 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 17.00 Popold. koncert Radio orkestra. 18.30 Novice. 20.00 Prenos opere iz Beograda.

Zagreb, nedelja, 22. marca, 11.30 Dopoldanski koncert. 12.00 Opoldansko zvenenje. 12.05 Koncert. 12.30 Kuhinja. 17.00 Godalni kvartet. 20.30 Uvod k prenosu. 20.30 Dunaj (koncert). 22.15 Novice. 22.25 Plesna glasba.

Beograd, sobota, 21. marca, 11.30 Plošče. 12.45 Opold. koncert Radio orkestra. 13.30 Novice. 16.00 Plošče. 17.00 Narodne s kitaro. 17.00 Po-

Kakršna setev, taka žetev!

Semenski oves, semenski jari jetmen, semensko koruzo, semensko ajdo, zanesljivo kalj vo, kupite pri trvdki A. Volk
Ljubljana, Resljeva c.

Kavarna

Restavracija

Klet

„Zvezda“

Dnevno koncert

lastnik Fr. in Roza

Krapeš, vulgo „Ziveli“

Ljubljana

762

Kolesa

na ugodne obroke

»CENTRA«

trgovina živalnih strojev, koles gramofonov

ltd., Ljubljana, Masarykova cesta, nasproti

gl. kol. Palača Vzajemne zavarovalnice.

733

Telefon 2059

Premog

suha drva

Pogaci.ik. Boharčeva

ulica 5

Nogavice, roka-

vice, volna in

bombaž 463

najceneje in v veliki

izbihi pri

KARL PRELOG

Ljubljana, Židovska

ulica in Stari trg

poldan. koncert Radio ork. 19.30 Predavanje.

19.50 Uvod k prenosu. 20.00 Opera.

Beograd, nedelja, 22. marca, 9.00 Prenos iz

Saborne cerkve. 10.30 Poljedelstvo. 12.30 Opol-

danski koncert Radio orkestra. 13.30 Novice.

16.00 »Boheme«, opera (plošče). 18.00 Zdrav-

stvo. 19.30 Poljejske šole. 10.00 Vokalni kon-

cert. 20.30 »Koničari« človeke, komedija. 21.00

Klavirski koncert. 21.45 Novice. 22.05 Plošče.

22.35 Po Evropi.

Primorske vesti

V Komun so pred kratkim tamkajšnji karabinerji in fašistovski miličniki aretirali 22 fantov in jih odgnali v Gorico. Od teh so 18 že nekaj dni izpustili, 4 pa so pridržali v preiskovalnem zaporu. Obdolžili so jih, da so delovali proti državi in širili protifašistijske letake. Zaprti so: Godnič Karel, Godnič Justin, Masten Rafael in Godnič Franc, stari od 19 do 22 let. Ostalih 18 so postavili pod policijsko nadzorstvo. Enemu izmed njih, ki je šeliral v Gorici, se je posrečilo zbežati preko meje.

Na Slapu so te dni aretirali posestnika Ferdinanda Malika. Pri njem so v sklatji za domo našli več nabojev za samokres. Ko so mu preiskali hišo, gospodarja ni bilo doma. Čim pa se je zvečer vrnil z dela, so ga odpeljali, zadržali 12 dni v zaporu in ga nato postavili pod policijsko nadzorstvo. Malik v resnici ni branil orožja, marveč mu je bilo podtaljeno.

Vojaski obisk. Preteklo nedeljo se je v Vipavi oglašil divizijski general Bobbio in si ogledal vipavske vojaške naprave, ter predvojaški tečaj, ki ga vodi fašistovski častnik.

Izpred sodišča. Gorjsko sodišče je v torek obsodilo 44letnega Andreja Žilžmonda iz Korita pri Opatnem selu na mesec dni zapore in poravnavo sodnih stroškov, ker je baje žalil režim.

21letnega Andreja Devetaka iz Opatjeje sela je sodišče obsodilo na 5 dni ječe in poravnavo sodnih stroškov, ker je baje brez dovoljenja hranil razstrelilna sredstva. Komensko sodišče je obsodilo na 3 mesece ječe Vincenca Demana iz Srbije, ki je bil pod policijskim nadzorstvom, ker je kršil nadzorstvene predpise in večkrat po 19. uri zapustil svoj dom. Božič Lojze iz Gorjanskega, Turk Ivan iz Gaberje pri Stanjeju, Vrabe Josip iz Pliskovice, Živec Bogomir in Rebulja Edvard iz Velikega dola pa so bili obsojeni vsak na 6 mesecev ječe, 240 lir globe in poravnavo sodnih stroškov, ker so brez potnega lista zbežali preko meje.

Aretacija. V Gorici so aretirali Franca Terčiča, ki je bil pod policijskim nadzorstvom, ker je kršil nadzorstvene predpise.

Cerkvene razmere v Vipavi. Vsako nedeljo je prihajal v Vipavo masevat italijanski pater iz svetokriškega samostana. K maši so stalno hodili vipavski karabinerji, miličniki, vojaki in uradniki. Poleg njih so hodili k italijanski maši tudi nekateri Slovenci. Oblasti so se zdale, da ne bi kdo rušil mir pri italijanski maši in so pozvale v Vipavo posebno četo miličnikov. Pričetkom tega meseca je fašistovski častnik zares pripeljal 30 miličnikov in so se nastanili v starem župnišču. Med tem pa je dolelela svetokriške patre za njihovo početje kazni. Cerkvena oblast je proglasila proti njim interdikt. Prepovedala jim je svečeniško službovanje.

Mednarodni velesejem

v Pragi

22.—29.

marca

1931

Svetovni velesejem na katerem so zastopani narodi in države

Znižana vožnja

za brzovlake in navadne vlake
Jugoslavija 25%, Čehoslovaška 33%, Avstrija 25%

Pojasnila in legitimacije daje: Čehoslovaški konzulat, Ljubljana

ALOMA COMPANY, Ljubljana

Aleksandrova c. 2

Putnik, Ljubljana, Dunajska c. 1

Za bližnjo spomlad

smo izdelali veliko zalogo

modernih plaščev

za gospode in dame

Drago Gorup & Co.,

konfekcijska

industrija

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 16 — I. nadstropje

Vabimo na izbiro v to

najcenejšo oblačilnico

»Jugograd«

Jugoslovanska gradbena družba z o. z.
Ljubljana, Streliška ulica 33

se priporoča cenj. občinstvu za izvršitev vseh gradbenih del, načrtov, in statističnih računov

DELO SOLIDNO
KONKURENČNE CENE

Poslovodeča:

Ing. arh. Pust Bogomir

konc. mestni stavbenik

Ing. Pust Srečko

tesarski mojster

827

O teži človeka in o raku

Na 6. rednem sestanku Prirodoslovne sekcije Muzejskega društva za Slovenijo, ki se je vršil v torek 10. t. m., v predavalnici Mineraloškega inštituta na univerzi, sta predavala gg. dr. Košir in Škerlj. Najprej je govoril g. dr. Škerlj, antropolog Higijenskega zavoda v Ljubljani, o indeksu rejenosti in teoretični teži. Pokazal je, kako so se razni avtorji trudili izraziti s kratko formulo ali le eno številko pravilno razmerje med težo in višino katerega koli človeka. Dokazal je, da trpi večina teh indeksov na matematični ali antropološki nelogičnosti in je zlasti zavrnil jako rabljeni Piquetejev indeks »Pelidisi«, ki je za odrasle popolnoma brezpomemben in nepravilen, kar je predavatelj tudi demonstriral na nekaterih primerih. Predavatelj je poudaril pomen Rohrerjevega indeksa, ki je jako enostaven (teža: višina na tretjo potenco), zlasti za šolsko mladino. Končno je še pokazal, kako je mogoče po jako kompliciranih formuli izračunati težo katerega koli posameznika. Ta formula je pa rabna le za znanstveno delo, dočim je praktično delo pokazal še neko krajšo formulo, ki pa je točnejša nego doslej rabljene in upošteva več mer človeka.

G. docent dr. Košir je predaval o raku. Razložil je, da pred rakastimi tvorbami ni obvarovane nobeno tkivo človeškega telesa, niti živci niti kri. Povedal je dalje imena raznih tumorjev, imena, ki so večinoma izpeljanke iz znanstvenih imen raznih tkiv in se končujejo redno na končnico -oma: n. pr. carcinoma, myoma, sarcoma, osteoma, chondroma itd. Navedel je nekaj glavnih teorij o vzroku raka, tako teorijo draženja (n. pr. stalni dotik pipe z ustnico pri piparjih), dalje teorijo o enostiranih bakterijah, o embrionalnih otokih itd. Razložil je tudi še, zakaj imajo ženske povprečno 10, 8 odstotkov več rakastih obolenj nego moški — vzrok leži zlasti v tem, da obole pri ženskah jako pogosto spolovila, dočim pri moških bolj izjemoma. Gostota obolenj je največja okoli 65 leta za oba spola. Mnoge bule rakaste tvorbe se javijo na prvotnem kraju mnoge se pa po krvnih in meznjnih potih širijo po telesu in ne moramo več danes trditi, kakor pred leti, da bi z enkratno operacijo odstranili zlovrbo »radikalno«. Kakor stoji problem danes, so perspektive za bodočnost precej vznemirjajoče. Kot uspešna sredstva imamo proti rakastim tvorbam nož, röntgenove žarke in radij in z ustanovitvijo posebnega »Jugoslovanskega društva za proučevanje in zatiranje raka, podobor Ljubljana«, katerega ustanovni občni zbor bo v kratkem, upamo v doglednem času nabrati vsoto za učinkovito dozo radija.

Za vso družino!

Bliža se Velika noč.

59.-

Vrsta 2651-05

Prodajamo boksaste in lakaste za isto ceno. — Omo-
gočite svojim otrokom, da
se jim nožice razvijajo nor-
malno.

129.-

Vrsta 3922-00

Za dečke športni čevljiček
iz rujavega boksa z okra-
šenim jezikom. Podkovan z
medenimi žebeljčki. — Za
šolo in izlet.

Skrajni čas je, da spravite v red svojo obutev. Nepotrebno odstranite, ponošeno dajte popraviti, a kar Vam manjka, izpolnite z novimi pomladnimi modeli. Nudimo Vam mal pregled svoje velike izbere, s katero so naše prodajalnice popolnoma sortirane.

Poleg vsakega para čevljev si izberite ustrezajoče nogavice.

199.-

Vrsta 2625-10

Za izprehode
Poslednji model izrezanih
čevljev s kombinacijo kro-
kodilove imitacije in okus-
no zapono. Pričuden čel-
velj zaradi izredno dobre
pasforme.

169.-

Vrsta 1634-22

Za dijake
Pomladi odložite visoke čel-
velje in jih zamenjajte z udob-
nimi polčevlji iz boksa v
črni ali rujavi barvi.

89.-

Vrsta 3762-22

Za dež in slabo vreme. —
Podplat je podšit in iz moč-
nega kravjega usnja. To so
čevlji za živahnije dečke.

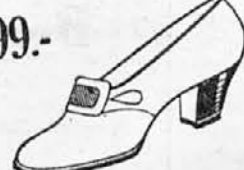
89.-

Vrsta 2642-30

Navadno puška noče imeti
enakih čevljičkov, kakor jih
imajo bratci. Zaradi tega
smo ta čevljiček okrasili.

199.-

Vrsta 2605-72

Praktični izrezani čevlji s
polvisoko usnjato peto, iz-
delani iz finega boksa žolte
ali svetle moderne barve z
okusno zapono.

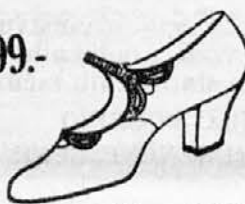
149.-

Vrsta 3945-03

Pomladni čevlji za vsako pri-
liko. Za vsak dan na trg, iz
boksa, za občutljive noge iz
ševroja.

199.-

Vrsta 1955-98

Iz jelenjega usnja ali iz fi-
nega laka, okusno okrašeni,
s polvisoko lahko peto. —
Ako želite elegantne in udob-
ne čevlje, pridite k nam.

169.-

Vrsta 3635-18

Polčevlji s trakovi so še ve-
dno priljubljeni, zlasti zaradi
svoje udobne in lepe oblike.

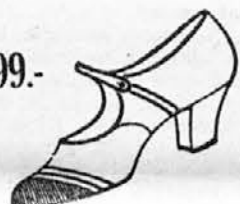
199.-

Vrsta 1805-15

Praktični izrezani čevlji s
polvisoko usnjato peto, iz-
delani iz finega boksa žolte
ali svetle moderne barve z
okusno zapono.

199.-

Vrsta 1245-63

Čevlji na zapono s polvisoko
peto, iz rujavega semiša z
usnjatim okrasom ali v raz-
nih modnih barvah.

199.-

Vrsta 1625-26

Lahki čevlji s polvisoko le-
seno peto — kombinirani
okusno in izdelani iz naj-
finejšega materiala. Imamo
jih lakaste in boksaste.

49.-

Vrsta 4235-37

Lahki in zelo udobni čevlji
iz platna v sivi barvi, s
trpežnim gumijastim pod-
platom, za moške in ženske.

169.-

Vrsta 9805-05

Plesni čevljički, izdelani iz
najlepšega laka. Pristojajo
vsaki toaleti in lahko ple-
šete v njih vso sezono. Po-
leg čevljička dobite isto-
tako tudi okusno zapono.

69.-

Vrsta 9815-03

Eleganten salonski čevlji-
ček iz črnega baržuna. —
Vedno potreben dami za
dom, urad in za vsakdanji
ples.

199.-

Vrsta 5605-27

K pomladni izprehodni ob-
leki si nabavite te lepe iz-
rezane čevljičke. Okrašeni
s kačjim usnjem z visoko
peto prikazujejo pariško
modo.

199.-

Vrsta 9675-38

Kako Vam ugajajo ti kras-
ni čevljički? Okrasili smo
jih okusno s kombinacijami
raznih barv. Pridite k nam,
da Vam jih pokažemo.

69.-

Vrsta 9175-03

Razen satinskih in atlasnih
črnih in raznobarnih pri-
našamo za poletje izdelane
čevljičke iz belega ripsa-
stega platna poleg lahke po-
letne obleke.

69.-

Vrsta 9875-05

Eleganten čevljiček z zapono
iz črnega baržuna na visoki
peti. Pričuden je zaradi
svoje enostavnosti.

169.-

Vrsta 1937-22

Za Vas, ki ste izpostavljeni
štrpacom, so potrebni za
pomlad lažji čevlji. Evo jih
s trpežnim gumijastim pod-
platom za neverjetno nizko
ceno.

249.-

Vrsta 9637-21

Na zahtevo mnogih svojih
odjemalcev prinašamo za to
pomlad novo koničasto obli-
ko. Garderoba elegantnega
gospoda ni mogoča brez teh
čevljev, in to iz črnega laka
in rujavega boksa.

249.-

Vrsta 6627-08

Eleganten udoben čevlji za
otmenega gospoda. Športniki
na terenu in oni na tribunah
ne morejo biti brez čevlja te
oblike.

249.-

Vrsta 7837-21

Ta koničasta fazona je okus
otmenega gospoda. Izdelana
je na ram, iz najfinejšega
laka z usnjato peto.

249.-

Vrsta 6637-11

Ako nosite obleko iz angle-
ških tkanin, ne morete biti
orez te oblike športnega
čevlja, ki je izdelan iz naj-
boljšega boksa in okrašen
z okusnimi luknjicami. Imamo
jih v črni in rujavi barvi.

59.-

Vrsta 7047

Ko vstanete zjutraj iz tople
postelje, oblecite te copate.
Ko se vrnete domov s posla
jih zopet potrebujete za po-
čitek svojih nog. Za to nizko
ceno jih lahko kupi vsakdo.

249.-

Vrsta 9677-22 Din. 249.-

Pričuden čevlji naših stal-
nih odjemalcev. Izdelan iz
najfinejšega boksa, z lahkim
usnjatim podplatom in gumi-
jasto peto. Imamo jih v vseh
velikostih in širinah.

169.-

Vrsta 3967-22

Moški čevlji iz la boksa za
štrpance, s podkovanim pod-
platom. Trpežni in udobni,
ne ožulijo nog in ne žepa.

Rata